

Offisersbladet

NR. 3 MAI - 2005 • ARGANG 22

**JAS 39 Gripen
– en outsider**

Side 18-20

**Akterutseilt
i nære
havområder?**

Side 36-38

**NATO – stort –
sterkt – sårbart**

Side 46-47

**Sverre Diesen
– vår nye forsvarssjef**

**OPERASJON ANACONDA
I AFGHANISTAN**

NFF Norsk Flytteforbund

Adams Express AS

Boks 206 Skøyen, 0213 Oslo
Tel 23011450
Faks 23011451
oslo@adamsexpress.no
www.adamsexpress.no

Alfa Quality Moving AS

Ullern Allé 2, 0381 Oslo
Tel 2206 5150
Fax 22065151
anne@alfamoving.no
www.alfamoving.no

Bergen Flytningsbyrå AS

Storbotn 108, 5083 Øvre Ervik
Tel 55193900
Faks 55194240
post@bergen-flytningsbyra.no
www.bergen-flytningsbyra.no

Cargo Partner AS

Boks 43 Sentrum, 0101 Oslo
Tel 24134060
Faks 24134061
Oddvar@cargopartner.no
www.cargopartner.no

Christiania Transport-Bureau AS

Ensjøvn 12, 0655 Oslo
Tel 22683107
Faks 22681107
rolfj@christiania-transport.no

Hasselberg Transport AS

Håndverkervn 8, 9018 Tromsø
Tel 77633333
Faks 77635558
Ken.baatnes@hasselberg.no

Håkull AS

Stokkamyrveien 22,
4313 Sandnes
Tel 51636060
Faks 51636050
Tom.ims@haakull.no
www.haakull.no

Kongstein & Sønn AS

Thranesgt 2, 3187 Horten
Tel 33041128
Faks 33043324
post@kongstein.no

Kristiania Visergutkontor AS

Verkseier Furulundsv 21, 0668 Oslo
Tel 22151555
Faks 22151563
Visergut@kvk.no
www.kvk.no

Majortrans Flytteservice AS

Boks 39 Røa, 0701 Oslo
Tel 67161616
Faks 67161617
Oslo@majortrans.no
www.majortrans.no

-avd Bergen:

Boks 197 Nesttun, 5853 Bergen
Tel 55925280
Fax 55925290
bergen@majortrans.no
www.majortrans.no

-avd Stavanger:

Boks 244, 4066 Stavanger
Tel 51443900
Faks 51443901
stavanger@majortrans.no
www.majortrans.no

NFB Transport Systems AS

Boks 52, 1401 Ski
Tel 66813800
Faks 66813801
nfb@nfbtransport.no
www.nfbtransport.no

Rekdal Transport AS

Breivika Industriv. 41, 6018 Ålesund
Tel 70143070 Faks 70155007
Post@rekdal-transport.no
www.rekdaltransport.no

Skullerud Flyttebyrå AS

Hannestadvn 7, 1617 Fredrikstad
Tel 69399940
Faks 69397340
Firmapost@skflytte.no
www.skflytte.no

H K Solberg AS Transport

Boks 4033, 4606 Kristiansand,
Tel 38044111
Faks 38044315
Post@hk-solberg.no
www.hk-solberg.no

Stavanger Flyttebyrå AS

Dusavikveien 21, 4007 Stavanger
Tel 51530475
Fax 51524907
Stavanger.flyttebyra@c2i.net

Vinjes Transport AS

Østre Rosten 98 B, 7075 Tiller,
Tel 72900900
Faks 72900939
Flytting@vinjes.no
www.vinjes.no

Wergeland AS

Boks 243 Nyborg, 5871 Bergen
Tel 55535600
Faks 55535640
wergeland@wergeland.biz
www.haukedal.no

Zachariassen

Transport&Flytteservice AS
Straumfjellsvn 9, 5353 Straume
Tel 5631 2121
Faks 5631 2120
info@zachariassen-transport.no
www.zachariassen-transport.no

Forsvarets omdømme – et spørsmål om tillitt

Forsvaret er i den siste tiden blitt viet offentlig oppmerksomhet på grunn av kritikkverdige forhold og da kan man jo forstå at noen og enhver kan bli bekymret for hvilke følger dette kan få for omdømmet på litt lengre sikt. Forsvaret må som en viktig del av nasjonens maktapparat fremstå med tilstrekkelig troverdighet og inneha solid tillitt i befolkningen. En utvikling der samfunnet gradvis får mindre og mindre tillitt til Forsvaret er meget skadelig og må møtes med positivt engasjement og ikke fryktsom mistenksomhet og hardhendt intern disiplinering.

Det oppleves som om vi har befunnet oss i noe som minner om en unntakstilstand den siste tiden. En kulminasjon av det omstillingsmessige råkjør vi har vært utsatt for. Det som fortonet seg som entydig riktig og fornuftig i en tidlig fase av omstillingen, fremstår i dag i en litt annen valør. Man kan hevde at Forsvaret er blitt innhentet av konsekvensene av det høye trykket og oppjagede omstillingstempoet og at vi nå må betale regningen. Andre igjen vil påstå at destruktive motkrefter ønsker å sabotere omstillingen av Forsvaret i egen vinnings hensikt.

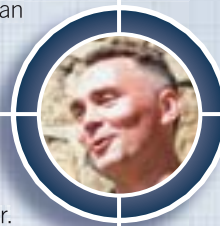
En så stor omstilling Forsvaret skal igjennom, kan ikke gjennomføres med fortsatt unntakstilstand. Faren for at de som skal gjøre jobben etter hvert går lei og velger noe annet å bruke sine krefter på, er åpenbar. Generell omstillingstretthet i en organisasjon som fortsatt skal gjennomføre store omstillinger er et dårlig utgangspunkt og selv om vi de siste årene er blitt opplært til å tenke på personell som noe som skal fjernes, må vi holde fast ved at det er personellet som er Forsvarets viktigste ressurs.

Personellet produseres ikke på svære fabrikker i utlandet og leveres i henhold til inngått kontrakt. Forsvaret velger ikke sitt personell, personellet velger Forsvaret. I en tid med høykonjunktur og vekst, må vi innse at Forsvaret er svært følsom for manglende rekruttering og vi må tenke forebyggende før rekrutteringssvikten er et faktum. Da handler det om tillitt. I tillegg til tillitt i samfunnet må det være tillitt mellom ledere og de som blir ledet. Mellom arbeidstakerorganisasjoner og Forsvarets ledelse og politiske myndigheter. Det kan være større eller mindre grad av tillitt, men det må aldri bli fravær av tillitt. I fravær av gjensidig tillitt slutter vi å lytte. Når vi slutter å lytte, slutter vi å forstå.

Arbeidet med å utvikle en lojalitetskultur, begynner med å bygge tillit mellom mennesker. Man må ta en risiko og tro på verdien av samarbeid, man må bygge og vedlikeholde med god kommunikasjon i samhandling og arbeidet slutter aldri. Tillitt er ikke noe man tar eller tilriver seg, men noe man gjør seg fortjent til og blir gitt. Med gjensidig tillitt bygges en lojalitet som er utrolig robust.

Mangel på tillitt i et hierarkisk system avfører bare en vaklevoren lydighet med pisk som disiplineringsinstrument. En lydighetskultur er bare en blek og kraftløs kopi av en lojalitetskultur.

Det hele er et spørsmål om tillitt.

INTERN TELEFONLISTE FOR BFO

Anfinsen, Jostein	241	23 10 02 41	909 26 655	Stange, Arild	234	23 10 02 34	934 98 522
Aune, Per Hermann	239	23 10 02 39	992 08 751	Ulrichsen, Kari	246	23 10 02 46	928 05 621
Bjerkansmo, Jimmy	237	23 10 02 37	932 08 717	Omstillingstillvalgt	232	23 10 02 32	
Clausen, Holst Einar	242	23 10 02 42	928 14 251	Ruddberg, Rune	232	23 10 02 44	934 20 377
Coucheron, Didrik	230	23 10 02 30	928 88 643	Jacobsen, Guttorm	232	23 10 02 32	926 94 221
Dahl, Ragnar	238	23 10 02 38	934 98 520				
Eriksen, Mona	243	23 10 02 43	924 28 698	Sentralbord	220	23 10 02 20	Mil: 0510 5694
Gabrielsen, Erik	236	23 10 02 36	920 96 432	Dreier møterom	221	23 10 02 21	
Kay, Eva	248	23 10 02 48	928 61 140	Tordenskiold møterom	223	23 10 02 23	
Lillerovde, Frode	240	23 10 02 40	906 40 209	Post-/pakkerom	227	23 10 02 27	
Solberg, Eivind	231	23 10 02 31	934 08 550	Telefax BFO	Siv:	23 10 02 25	

UTENLANDSBEORDRING?

**VURDERER DU Å KJØPE BIL PÅ EXPORT?
HVA MED DEN BILEN DU HAR I DAG?
INNBYTTE?**

VOLVO XC70

Pris fra EUR 27 270 (2.5T 210hk)

2.5T AWD, 210hk
D5 AWD, 163hk (diesel)

Gj.sn.forbruk 8,5 l/100km. CO₂-utslipp 226 g/km.

VOLVO V70

Pris fra EUR 21 380 (2.4 140hk)

2.4S, 140hk
2.0T, 180hk
2.5T, 210hk
T5, 250hk
2.5T AWD, 210hk
2.4D, 130hk (diesel)
D5, 163hk (diesel)
D5 AWD, 163hk (diesel)

Gj.sn.forbruk 9,1 l/100km. CO₂-utslipp 217 g/km.

VOLVO TOURIST & DIPLOMAT SALES

er en internasjonal salgsorganisasjon som selger biler til diplomater og militære som er på flyttefot.

Prisene er meget gunstige da bilene leveres rett fra fabrikk i Gøteborg.

Vi har også mulighet til å levere biler i de fleste hovedsteder i Europa og USA.

Bilene kan spesialtilpasses til de markeder de skal brukes/sluttbrukes.

ONE WORLD, ONE MARKET

VOLVO

TOURIST & DIPLOMAT SALES

Offisersbladet

Nr. 3 – 22. Årgang
Organ for Befalets Fellesorganisasjon

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
Telefax 23 10 02 25
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no
Besøksadresse: Karl Johans gate 12 j
(inngang fra Kirkegata)

Ansvarlig utgiver:

Didrik Coucheron

Redaktør:

Einar Holst Clausen

Redaksjon og abonnementsavdeling:
Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

Annonseansvarlig:

Karin Smedsrud karin@2punkt.no
Pb. 347 Økern, 0513 Oslo
Telefon +47 23 19 45 42
Mobil +47 98 20 54 16
Telefax +47 23 19 45 01

(Bekreftet opplag 2004: 10.500)

Signerte artikler representerer ikke
nødvendigvis BFOs mening. Forfattere
er selv ansvarlig for innholdet og de
meninger som fremholdes.
Usignert innhold er redaksjonelt.

Utgivelsesplan 2005:

Nummer	Matr.frist	Utgivelse
Nr. 4 juni	06.06	23.06
Nr. 5 august	15.08	27.08
Nr. 6 oktober	19.09	10.10
Nr. 7 desember	14.11	08.12

Grafisk produksjon:

Design: 2punkt jeanette@2punkt.no

Trykk: Hestholms Trykkeri
Telefon 67 07 30 50

Forsidebilde:

Forsvarets Mediesenter

Redaksjonen avsluttet:

28.04.05

Fagpressen

3 BFO leder:
Forsvarets omdømme
– et spørsmål om litt

6 KAFO leder:
Kadett, hva så?

6 BESO leder:
Befalelever og status

8 Vår nye Forsvarssjef

12 Strid mellom hær-flyvåpen
etter operasjon i Afghanistan

14 Nøye planlagt
og vellykket flyging

16 Fra Ryktebørsen

17 Tilbakeblikk

18 Svenskenes JAS 39 Gripen
– en outsider

21 Offiserskryssord

22 BFO informerer

31 Kjekt å ha – kjekt å vite

32 Litt av hvert

33 Leserbreve

34 Evakuert på seks minutter

36 Norge – akterutseilt i
nære havområder?

40 Operativ virksomhet
og støttestruktur

42 Ekstreme utfordringer

44 Vårkonferanse i Berlin

46 NATO
– stort – sterkt – sårbart

48 Nød, død og elendighet

50 Lojale sjøfolk

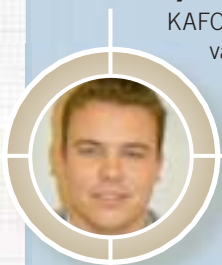
NYE TIDER

En relativt vanskelig og tung periode for Forsvaret er tilbakelagt. Den omfattende omstillingen er kanskje inne i siste fase, men både Forsvarsdepartementet, forsvarets ledelse og enkeltavdelinger slikker fortsatt sårene etter bitende påstander om feilvurderinger, manglende budsjettkontroll og feilslåtte systeminnføringer. De fleste lokale- og landsdekkende aviser har da også lenge fråstet i milliardsprikk og annen «elendighet» i Forsvaret. Det de imidlertid ikke har maktet å se, er at de ansatte i Forsvaret sitter igjen med en kjempestor svarteper. Det tør være kjent at oppgavene/oppdragene ikke i stor nok grad er redusert i forhold til nedbemanningen, og at mange ansatte nå jobber så mye overtid at det er langt over grensen til det forsvarlige. Nesten 3500 har forlatt Forsvaret, og mange av de hadde dessverre en sårt tiltrengt kompetanse innen en rekke fagfelt. En kompetanse som Forsvaret fortsatt har et sterkt behov for, og nå må kompensere ved å leie inn svært så kostbare konsulenttenester.

I en såpass omfattende omstilling med store personellmessige reduksjoner, hvor det samtidig innføres nye og kompliserte administrative styringsverktøy, er det viktig at de som lager og senere skal innføre slike systemer har en viss institusjonell hukommelse. Har de ansatte og deres ønsker og behov blitt hørt i prosessen? Det er tross alt de som får alle databaserte løsninger dratt nedover hodet, og må sitte timevis foran dataskjermer hver dag, i stedet for å drive utdanning og produsere operativitet sammen med soldaten.

Både forsvarets ledelse og regjeringspolitikere skryter i sine festtaler at vi nå har et forsvar som er gripbart, deployerbart, høyt spesialisert med de rette kapasiteter. Det har vi nok også fått, men det kan imidlertid se ut til at de har glemt at også et slikt forsvar trenger et solid forvaltnings- og logistikkapparat i ryggen! Logistikk på dette nivået krever mange ansatte for å kunne planlegge og utføre tilfredsstillende service og forsyning. Nå skal Forsvarets Logistikkorganisasjon (FLO) reduseres ytterligere, dette før den første reorganiseringen og reduksjonen er ferdig. På meg virker det mer og mer som om det nye «Forsvarshuset» er konstruert av en blanding av «blåruss» i forsvarsdepartementet og operative stabsoffiserer med manglende administrativ eller forvaltningsmessig erfaring. «Huset» ser fint ut, det har solide operative bærebjelker, men det ser ut til at et skikkelig forvaltnings- og administrativt fundament ikke har stått øverst på ønskelisten.

Kadett, hva så?

KAFO har nå gjennomført en meget vellykket vårkonferanse i Berlin. Etter styrets oppfatning ble det en ubetinget suksess! Vi gjennomførte et stort og viktig arbeid rundt revideringen av Tff kl 4, "Utdanning av befal". Noe av dette er allerede meddelt arbeidsgruppen som står for revideringen, samt at det resterende blir tatt med i de videre drøftingene. Det er selvfølgelig ikke sikkert at det blir som vi har foreslått, men vi har gitt noen meget konstruktive innspill. Innspillene kommer som følge av at vi kadetter savner en del elementer i dagens regelverk, og med tanke på at vi skal tilpasse oss den nye utdanningsordningen.

Ut fra de tallene som har kommet frem i forbindelse med Forsvarets omstilling, viser det seg at det blir drastiske bemanningskutt også innenfor utdanning. Riktignok skal en del tjenester kjøpes sivilt, men vil dette tilfredstille våre krav til kompetanse og spesialisering? Vår tjeneste krever spesialkompetanse som i mange tilfeller ikke er mulig å kjøpe sivilt. Selvfølgelig er det mulig å hente inn store deler av kompetansen fra det sivile innenfor en del fagfelt. Eksempler på dette kan være deler av felles logistikkutdanning og navigasjonsutdanningen i Sjøforsvaret. Dersom vi kjøper denne kompetansen sivilt, vil det da være med på å redusere de faktiske kostnadene, eller bare redusere et gitt antall årsverk? Jeg kan ikke gi noe fasitsvar på dette, men jeg frykter at omstillingen innenfor utdanningen går vel fort og i så måte reduserer kvaliteten for en periode. -Hvorfor ikke gjøre dette i en mer gradvis prosess enn hva som er foreslått, slik at også vi som er under utdanning i denne prosessen også opplever utdanningen som god?

Det er åpenbart at noe må gjøres for å få vår utdanning mer kosteffektiv, men ikke alt kan måles direkte i kroner og øre. Alle forstår at det å opprettholde linjer med tre til fire elever på krigsskolene er lite kosteffektivt, men når det er snakk om å redusere enkelte krav i forhold til de sivile skolene opplever jeg det som noe merkelig. Innad i Forsvaret skrytes det hele tiden av at vi har så høyt nivå på utdanningen, men det blir nok litt vanskelig å bruke dette i rekrutteringsøyemed dersom vi senker kravene i forhold til det sivile.

Når jeg tenker på det som ikke kan måles direkte i kroner gjelder dette blant annet operativ marinelinjes praktiske navigasjon på Sjøkrigsskolen. I løpet av utdanningen på denne linjen gjennomføres en del seilaser hvor den enkelte kadett får utøvd navigasjon i praksis, under kyndig veiledning. Dette gjennomføres ikke i samme grad ved de sivile maritime skolene. På denne måten kommer man ut fra Sjøkrigsskolen og faktisk har navigert et fartøy og ikke bare simulator. Denne erfaringen er meget nyttig og kan også være med på å unngå uhell i det navigatøren kommer ut i aktiv tjeneste.

Det at vi kan si at våre offiserer tilfredsstiller de sivile kravene, og mere til, mener jeg burde være en selvfølge! Forsvaret må tenke KVALITET, og ikke bare kroner og øre. Selvfølgelig skal utdanningen være kosteffektiv, men la for all del dette ikke gå utover kvaliteten!

På tampen vil jeg ønske dere alle lykke til med eksamenene som nå nærmer seg med stormskritt!

Anders Fiskerstrand
Leder KAFO

Befalselever og status

Tillitsmannsordningen kjemper for økt status for de som gjennomfører verneplikten. Som befalselever føler vi oss stort sett verdsatt i samfunnet, men vi bør ikke ligge på latsida for det!

Befalsskolene har i nyere tid satt mer fokus på egenutvikling og forståelse av egen lederstil. Dette har kanskje gått på bekostning av Rambo-faktoren som tidligere befalskull kan virke noe mer preget av. Den kalde krigen er over, og Forsvarets oppgaver i dag krever ledere som i større grad kan håndtere og forstå mellommenneskelige problemstillinger. Jenteandelen gjør også befalsskoleutdannelsen mer relevant i det kjønnsblandede, sivile arbeidslivet.

Befalsskolene forsøker å ta opp elever som gjenspeiler mangfoldet i det samfunnet vi skal beskytte. Mangfold åpner for forskjellige synspunkt og er en berikelse for Forsvaret. Likevel finnes det et felles minimum som alle kommende befalingsmenn og -kvinner må ha: Sunne holdninger. Som befal er du et forbilde. Befalselevers status avhenger av inntrykket vi gir sivile og soldater. Også våre personlige holdninger er med å danne dette inntrykket.

For en stund tilbake var jeg på middag hjemme hos ei jente. Da mora hennes spurte hva jeg gjorde til daglig kunne jeg stolt svare at jeg gikk på befalsskolen på Kjevik. -Der har jeg også vært en gang, svarte mora. Det viste seg at mora i sin ungdom hadde blitt med en befalselev tilbake til kaserna på Kjevik. Der hadde befalseleven etter hvert blitt voldsom og ikke tatt et nei for et nei. Heldigvis klarte mora å komme seg ut av leiren og vekk fra den uoppdragne beileren. Sånn oppførsel kan ikke tolereres av en befalselev!

Jeg tror befalselever stort sett opplever som positive og høflige. Hjelper du en eldre frue med bagasjen på toget, gjør du en innsats for å rette opp det bildet media i det siste har gitt av Forsvaret, for mange en fremtidig arbeidsplass. Det er ikke bare i uniform at du er en ambassadør for befalsskolene, også privat må du klare å oppføre deg. Ingen bør sitte igjen med et dårlig inntrykk av oss befalselever. Vær et forbilde - i alt du gjør!

Ola Vassli
Leder BESO

BESO

Norske mineryddere har gjort en svært god jobb mange steder i verden.

Vår nye Forsvarssjef er vel kjent for å ha meningers mot. Sverre Diesen har heller aldri vært redd for å si sin mening både innad i Forsvaret og i det offentlige rom. Enkelte hevdet derfor for en del år tilbake at dette ville stanse Diesens karriere.

Tekst & Foto: Einar Holst Clausen

Officersbladet fikk innpass i vår nye Forsvarssjefs meget hektiske hverdag, og møtte som seg hør og bør opp noen minutter før avtalt tid – i Forsvarsstabens bygg på Akershus Festning. Det skulle vise seg ikke å være bra for stressnivået, for Diesen var denne dagen på sitt kontor i Forsvarsdepartementet. Etter en løpetur, var en utrent og svett redaktør på plass i Myntgata 1 på Forsvarssjefens kontor – til rett tid. Som tidligere gardeoffiser, kommer man bare ikke for sent til sin gamle gardesjef. Til å ha fått karakteristikken akademisk og arrogant, er det slett ikke verst at Forsvarssjefen reddet situasjonen ved å gå ut og hente en deilig kald Farris – vi var klar for vår samtale.

Sverre Diesen er født og oppvokst i et velmøblert hjem i Oslo, og har rukket å bli 55 år. Han hadde ingen tidlige planer om en militær karriere. Etter befalsskolen med

etterfølgende plikttjenesteår, begynte han (likeså godt) på Norges Tekniske Høgskole i Trondheim (NTH nå NTNU) og fullførte utdanningen som sivilingeniør. Men etter NTH meldte imidlertid interessen seg for videre utdanning i Forsvaret, og Sverre Diesen søkte og kom inn på Krigsskolen på Linderud. Tiden på Krigsskolen karakteriserer Diesen for øvrig som den mest allsidige og utfordrende utdanningen han har gjennomført. Krigsskoleutdanningen krevde ifølge vår nye Forsvarssjef nemlig noe av hele personen. Den var en utfordring for så vel intellektet, fysikken, viljen og karakteren, og var derfor ikke bare en utfordring for den ene hjernehalvdelen. Dette sier mannen som i tillegg til sivilingeniørstudiet, har gjennomført Stabsskole I/II, samt stabsskole i utlandet.

Sverre Diesen har hatt en rekke spennende og krevende stillinger i sin karriere, men husker spesielt godt tiden som jegertroppsjef og kompanisjef i Bn2/Brig N, året i den Britiske hæren, og

selvfølgelig de to årene som gardesjef. Når har du forresten følt deg mest som sjef?

- utvilsomt som gardesjef!

Tror du tidligere kollegaer og venner føler at terskelen er høyere for å ta uformell kontakt med deg, nå som du har blitt Forsvarssjef?

- Det er ingen ting som tyder på det, selv om jeg har fått vesentlig dårligere tid, så ringes og møtes vi på samme måte som før.

Har du fortsatt bevart "gutten" i deg?

- Det tror jeg jo jeg har. Jeg føler meg i hvert fall ganske barnslig av og til, og jeg er stort sett den samme når jeg er sammen med både venner og kollegaer. Vi gaper og ler av de samme tingene og har den samme tonen oss imellom, så jeg føler meg ganske uforandret i forhold til hvordan jeg var noen år tilbake.

Er du praktisk anlagt?

- Jeg er ikke særlig nevenyttig hvis det er det du tenker på. Noe stortalent i sløyd var jeg ikke, men greier meg fint når det gjelder alminnelige praktiske ting i hverdagen.

FOR SIN HATT

Foto side 9: Mariann Dypdahl/FMS

Du har tidligere sagt at du ikke har noen intensjon om å bli en "folkeforsvarssjef", hva mener du med det?

- I Norge har det ofte vært en forventning om at forsvarssjefen delvis skal være en slags frontfigur for Forsvaret og forsvarssaken og delvis skal han også forvalte det autoritative syn på Forsvarets størrelse. Dette synes jeg er en lite logisk tanke, for meg er nemlig Forsvarssjefen en embetsmann som står til disposisjon for statsmakten, og for Regjeringen. Det er Regjeringen som til enhver tid bestemmer hva som er Forsvarets oppgaver og ressursrammer og som sånn sett prioriterer forsvar opp imot andre samfunnsområder. At Forsvarssjefen skulle ha en annen mening på disse områder, fremstår for meg som lite logisk.

Noen beskriver deg som en akademisk og intellektuell general. Vil fremtidens offiserer være akademikere eller "håndverkere"?

- Jeg tror faktisk det er en av de store utfordringene i den fremtidige befalsstruktur. Jeg tror befalsordningen må differensiere mellom de offiserene som skal ha en typisk akademisk retning i utdanning og tjeneste, og de som skal ha en mer håndverksmessig tilnærming. Det er dette som ligger i den nye befalsordningen med avdelingsbefal, som BFO for øvrig har vært meget kritisk til. Jeg tror likevel dette er en riktig utvikling. Vi ser jo helt tilsvarende ordninger i alle andre deler av norsk og internasjonalt arbeidsliv. Hvor hadde f. eks den norske handelsflåten vært hvis de ikke hadde skilt mellom en styrmann og en båtsmann? Styrmannen som lederen med den rette teoretiske bakgrunn og båtsmannen som arbeidslederen og den praktisk skolerte.

Vil vårt fremtidige luftforsvar ha jagerfly?

- Ja, det er jeg nokså sikker på at det vil. Jeg tror ikke at noe lands forsvar kan sies å være relevant uten kampfly. De er det eneste våpen som settes inn i alle dimensjoner, hær, sjø og land. Det har overlegne egenskaper i forhold hastighet, fleksibilitet, mulighet for å levere våpen og som å fungere som sensor. Jeg tror ikke noe land vil kunne håndheve suverenitet, og sånn sett bevare politisk handlefrihet uten en form for kampflyvåpen. Jeg tror imidlertid at vi vil være avhengig av internasjonale samarbeidsordninger som bygger videre på det EPAF samarbeidet vi har i dag, f. eks i forhold til en flernasjonal logistikk.

Går vi mot en utskifting av våre transportfly C-130 Hercules?

- Hercules er nå svært gamle og vi er ett av de eneste landene som flyr med de originale vingene. Vi ser at om vi skal ha noe nytte av de i årene fremover, så må vi gjennom et depotvedlikehold og et oppdateringsprogram. Det vil gi oss muligheten til å bruke flyene i enda ganske mange år, og fremfor alt sette oss i stand til å bruke

flyene også til noe annet enn rene personelltransporter. Vi vil kunne bruke Hercules mer til å fly taktisk, samt fly til støtte for spesialstyrker.

Skal Forsvaret ha et artillerivåpen?

- Nå ble innkjøp av den selvdrevne PdZ 2000 for kostbar, men jeg tror personlig at vi kommer til å ha et rørtilleri i Hæren også i fremtiden, men vurderer fritt om vi skal satse på selvdrevet eller tauet artilleri, og hvilket kaliber. Det kan nok være ting som taler for å gå for en lettere skytstype, og da en tauet kanon som eksempelvis også kan fraktes av helikopter eller annen transport.

Hva er forsvarets største utfordring akkurat nå?

- Det vil jeg si er å videreutvikle forsvarsstrukturen som et instrument for de politiske myndigheter, innenfor de økonomiske rammer som blir gitt, samt å gjenvinne et godt omdømme.

Hva ser Forsvarssjefen for seg som mulige tiltak for å øke rekrutteringen av kvinner til Forsvaret, og således nå målet om 15 % kvinneandel innen 2008?

- Vi har et sterkt ønske om å rekruttere OG beholde flere kvinner – halvparten av de beste er som kjent kvinner. 15 % er ut fra våre erfaringer så langt et meget ambisiøst mål, men vi vurderer fortløpende hva som er egnede virkemidler i denne sammenheng. I første omgang vil vi nå se hvordan den nye sesjonsordningen for kvinner fungerer, før vi tar standpunkt til eventuelle nye omfattende initiativ på området.

Hvor skal vår nye Forsvarssjef bo?

- Jeg har fått kommandantboligen på Akershus Festning til rådighet som tjenestebolig fordi nåværende forsvarssjefsbolig skal avhendes.

Tanken går raskt til kommandanten på Akershus Festning, brigader Geir Holmenes, som kan være trygg på at det forblir ro og orden på festningen når han reiser hjem etter jobb, nå som han har selveste forsvarssjefen til å "passe" på. Akkurat på dette tidspunktet i intervjuet, stanset båndet på opptageren, og verken intervjueren eller sivilingeniøren klarte å åpne lokket for å bytte tape. Det siste spørsmålet kom da også i et noe annet lys enn tiltenkt:

Er personellet fortsatt Forsvarets viktigste ressurser?

- Ja - det har det alltid vært. Sa en rolig og avbalansert Forsvarssjef som er avhengig av god støtte fra sitt personell for å kunne ro i land den enorme omstillingen han selv har utredet og planlagt i forsvarsstudien 2000.

Diesen som Gardesjef.
Foto: Torgeir Haugaard/FMS

Bildet viser krigsskolekadett Sverre Diesen under en sambandsøvelse på Krigsskolen i 1977. Diesen var ifølge sine medkadetter allerede da en grundig og dyktig offiser, men ikke uten glimt i øyet og evnen til å finne på fantestreker.

Bergans

OF NORWAY

**Leverandøren av bekledning, telt,
soveposer, vester og ryggsekker
til spesialenheter verden over**

**Bergans Fritid AS, Loesmoen
Box 293, 3301 Hokksund
Tlf: 32 25 25 00
Fax: 32 25 25 10
marked@bergans.no
www.bergans.no**

STRID MELLOM HÆR-FLYVÅPEN ETTER OPERASJON I AFG

Den største operasjonen i Afghanistan etter Kabuls fall, Operasjon Anaconda i Shah-i-Kot dalen i mars 2002, førte raskt til replikkvekslinger mellom hær og flyvåpen. Nå har US Air Force lagt frem en rapport om hvordan en slik operasjon ikke bør planlegges og iverksettes.

Av John Berg

Det hører med til historien at Anaconda forlengst har ført til et intensivt arbeid for spesielt å bedre FAC (bakkebasert Forward Air Control av flystøtte) trening og utstyr, og samarbeide mellom komponentsjefer. Dette ga klare gevinster allerede i Operasjon Iraqi Freedom et år senere.

Det hele begynte med at sjefen for Coalition Joint Task Force Mountain og for Anaconda, generalmajor Franklin L. "Buster" Hagenbeck, i et intervju i tidsskriftet Field Artillery ytret betydelig kritikk mot US Air Force's håndtering av nærstøtten. Redaktør Sean Naylor i Army Times bemerket tørt at "Uttalelsene kommer på et tidspunkt da Hærens ledelse fører oppholdende strid i Washington mot det de ser som Forsvarsdepartementets tendens til å overvurdere styrte presisjonsvåpen i utformingen av USAs fremtidige væpnede styrker." Disse holdningene i USAs hærstab hører i dag historien til, men striden mellom hær og flyvåpen om knappe budsjettressurser fortsetter.

Dårlig støtte?

I intervjuet hevdet Hagenbeck at det tok for lang tid å programmere de satellittstyrte våpnene og at de var lite effektive mot bevegelige ("fleeing") mål. Det skal ha tatt fra 26 minutter og opp til timer før våpnene var på målet. Han var misfornøyd med at presisjonsvåpen ikke ble brukt uten på anmodning fra en FAC fra flyvåpnet og sa at hærens eget personell må trenes i denne funksjonen.

Flygerne hadde motforestillinger mot å fly

HANISTAN

tilstrekkelig lavt, mente han, men tilføyde at flyvåpenet var effektivt mot mål med kjent posisjon. A-10 nærstøtteflyene om dagen og AC-130 (Hercules) gunship'ene om natten var effektive.

Hagenbeck var fornøyd med Hærens egne AH-64 Apache angrepshelikoptre, men var på gyngende grunn her ved at han måtte erkjenne at etter et døgn var bare tre av åtte AH-64 operative. Realiteten var, fremgår det av den nye rapporten, at Hagenbeck måtte be marinekorpset om øyeblikkelig hjelp med AH-1 Cobra angrepshelikoptre, og at man raskt måtte transportere nye AH-64 fra USA med C-17 transportfly.

Ikke artilleri!

Hagenbeck besluttet å ikke bringe inn eget 105 mm feltartilleri fordi dette ville være "svært vanskelig og farlig." Dermed hadde styrkene ingen annen kapasitet enn bk til vedvarende krumbanestøtte.

Hagenbeck hadde ikke ønsket en bombeoffensiv før bakkeoperasjonen. I intervjuet hevdet han bl.a. at: "What success the Air Force managed to achieve stemmed from the work of Army troops who pinned down Al Qaeda fighters with mortars and small-arms fire." Denne ildgivningen hindret Al Qaeda krigerne i å løpe i dekning når flyene kom. Og videre: "The Air Force had to work through airspace management - - aircraft were stacked up to the ceiling and (grunnet lite målområde) could only be flown in, in a few numbers." US Navy's og marinekorpsets kampfly, derimot, "routinely flew as low to the ground as they could to achieve the effects, even when it was below what was deemed minimum safe distance. They were terrific." Flybåren ISR

(Intelligence, Surveillance, Reconnaissance) var lite effektiv, bl.a. i å finne huleåpninger, mente Hagenbeck.

Undervurderte

Den nye rapporten gir et annet bilde: Planen for Anaconda var å omringe Shah-i-Kot med spesialstyrker og afghanske styrker, og rydde dalen med 1400 hærsoldater på 72 timer. Operasjonen tok to uker. Hagenbeck, som selv hadde fått mindre enn to ukers varsel, orienterte ikke sin sjef, general Tommy Franks, om sin plan før to dager før planlagt start (Anaconda ble utsatt med ytterligere to dager grunnet dårlig vær).

Til tross for at det var kjent at Al Qaeda og Taliban styrkene i området kunne være på så mye som 1000 mann, satte Hagenbeck antallet i dalen til 125 - 200. Det faktiske antallet viste seg å være mer enn 1000, deriblant en del tsjetsjenere. Fi holdt det beste terrenget.

De logistiske problemene ble betydelig undervurdert og Hagenbeck meldte inn behovene for sent. Bl.a. informerte han først 24 timer før planlagt start om at han trengte massiv støtte fra C-130 transportfly. Allikevel fikk han denne støtten. C-17 transportfly gikk til Bagram og tappet ut drivstoff fra egne tanker, gikk deretter opp og fylte mer drivstoff fra tankfly, landet igjen og tappet ut fra tankene sine. Tankflyene kunne nemlig ikke lande på Bagrams dårlige rullebane.

Flystøtte på sparket

Også fly- og ISR komponentene ble sent og dårlig orientert fra Hagenbeck, og fikk aldri lagt og prøvekjørt noen samlet plan og etablert et effektivt ASOC (Air Support Operations Center) fremme på Bagram.

Sambandet ble dårlig. Ved starten av angrepet ble egne afghanske styrker beskyttet fra et AC-130 gunship og måtte stanse, en rekke initiale flyangrep måtte avblåses.

I løpet av døgn 1 ble det allikevel brukt 177 presisjonsstyrte bomber, derav 162 etter anmodning fra bakken om øyeblikkelig nærstøtte. Et B-1B bombefly slapp i løpet av vel to timer første kvelden 19 JDAM (Joint Direct Attack Munitions satellittstyrte bomber) mot ti mål, etter anmodning fra bakken. Første tre døgn ble det sluppet 751 bomber.

Dag 7 og 8 ble det brukt ca. 300 bomber per dag.

Kritisk

Det oppsto kriser. Ved et sted kalt Takur Gar ble syv amerikanere drept og 38 ranger og spesialstyrker (formelt ikke under Hagenbecks kommando) ble holdt nede etter en mislykket innsetting med helikopter. To helikoptre som kom til unnsetning ble skutt ned. I et av disse var det imidlertid en FAC som ledet inn ca. 30 nærstøtte flyangrep i løpet av dagen, inkludert at avanserte F-15E Strike Eagle angrepsfly for første gang i sin karriere angrep mål på bakken med maskinkanon. De overlevende ble hentet ut ved 8-tiden om kvelden.

Så langt viser debatten at mye ble lært fra Anaconda, men at ting tyder på at ikke alle lærte riktig nok om betydningen av joint operasjoner med grundig planlegging og prøvekjøring. Hagenbeck fremstår ikke som vinneren av debatten. (Hentet fra Air Force Magazine nov, des 02, apr 05)

NØYE PLANLAGT OG

VELLYKKET FLYG

Etter fire måneders planlegging landet et norsk Hercules-fly på den nye flystripen i Antarktis. Først en gang, og så en gang til. Oppdraget var gitt 335-skvadronen av Norsk Polarinstitutt.

Tekst & bilder: **Torbjørn Kjosvold**

Utfyllende tekst: **Trine S. Arntsen**

Det var kaptein Arild Lundesgaard som foretok den første landingen på flyplassen på Dronning Mauds land med et fly fra et annet kontinent. Flystripen er på nærmere 3000 meter. Underlaget på rullebanen var blåis, som var høvlet ned og gjort jevn ved hjelp av laser.

Kort tid etter landingen kunne sjefen for Luftoperativt inspektorat, brigader Morten

Haga Lunde, åpne flyplassen sju kilometer fra forskningsstasjonen Troll.

På oppdrag for forskning

Det var etter forespørsel fra Norsk Polarinstitutt at Forsvaret sa ja til å la et Hercules-fly bringe materiell og personell inn til den norske forskningsstasjonen Troll på Dronning Mauds land. Lørdag 12. februar ble stasjonen offisielt åpnet som helårs forskningsstasjon av H.M. dronning Sonja.

- Luftforsvaret ved 335-skvadronen har gjort en utrolig viktig jobb. Det er viktig for den norske forskningsstasjonen Troll at Norge som selvstendig nasjon har

selvstendige flyginger direkte fra Cape Town og ut til Troll. Denne flygingen har fått stor oppmerksomhet i utlandet. Det har vært spennende å samarbeide med Luftforsvaret om dette prosjektet, sier direktør ved Norsk Polarinstitutt Olav Orheim.

Grundige forberedelser

Forberedelsene begynte allerede i oktober 2004 da 335-skvadronen sendte en liaisonoffiser til Antarktis for å se om det lot seg gjøre å lande på den nye flystripen på Antarktis-isen. Ut fra informasjonen han samlet, begynte planleggingen av turen. Et betydelig arbeid er lagt ned i planleggingsfasen. Siden flygingen foregår

ING

UTSIKT: Dronning Sonja fikk besøke kaptein Arild Lundesgaard i cockpit på overfarten til Antarktis.

over vann er det begrensede muligheter for nødlanding hvis noe skulle gå galt. I tillegg er det kun drivstoff nok til Antarktis og ikke returen, så det måtte sendes til Antarktis med båt i forkant.

Rundt 20 000 liter drivstoff ble sendt fra Cape Town i båt. To beltevogner fra Norsk Polarinstitutt brukte 60 timer på å frakte drivstoffet fra iskanten og inn til flystripen. Til sammenligning brukte de et døgn til iskanten uten last. Lolland forteller at de brukte mye tid til å forberede crewet om bord til å ta vare på passasjerene ved en eventuell nødlanding.

Man er avhengig av klart vær for å lande i Antarktis.

- Det er ingen hjelpemidler på rullebanen der, så landingen er avhengig av at flygeren ser rullebanen med det blotte øyet. Ved dårlig vær hadde alternativet vært å fly til den russiske flystripen 30 mil unna. Været på Antarktis bød også på andre utfordringer. Flyet måtte festes med bolter i isen og plasseres på anti-skli matter. Dette for at vinden ikke skulle forflytte flyet

om natten. I tillegg var det laget varmevifter for anledningen, slik at de fikk varmet opp motorene før flygingen startet.

- Vi planla turen nøye. Med grundige forberedelser får man også et godt resultat, avslutter sjef 135 Luftving, oberst Helge Lolland som selv var med på den første overflygingen.

Ikke først gang

Det er faktisk ikke første gang det norske luftforsvaret er i Antarktis. Allerede i 1958 og 1959 ble det fløyet på oppdrag for Norsk Polarinstitutt, men da med flytypen "Singel Otter". Flyene ble pakket i Norge, sendt med skip og skrudd sammen igjen på isen før flygingen startet innover Antarktis. Og skal vi tro brigader Morten Haga Lunde, så er det heller ikke siste gang Luftforsvaret er på dette kontinentet.

-Jeg kan ikke utelukke et senere samarbeid med Norsk Polarinstitutt. Forsvarets rolle er å støtte norsk aktivitet, enten den er militær eller sivil, uttaler Lunde.

Forhandlingsleder i BFO, Ragnar Dahl ble nylig valgt til leder i Pensjonistpartiet. Etter det Ryktebørsen kjenner til, har det nå gått ut tilbud til de øvrige partilederene på Stortinget om tilsetning i BFOs sekretariat. I følge våre kilder er dette for at BFO fortsatt skal være en partiavhengig organisasjon.

Forsvaret har gått med på å betale 1,5 millioner til mannen som i 1950 fikk 1000 kroner for det området som i dag best kjennes som Porsangermoen. Etter det Ryktebørsen erfarer, sitter denne erstatningen langt inne i departementet. Våre kilder sier at sammenlignet med for eksempel Lista Flystasjon som nylig ble solgt for – 11 millioner, så er Porsangermoen overpriset.

Den nye Forsvarssjefen, General Sverre Diesen, sier til Forsvarsnett at han ikke har planer om å snu Forsvaret på hodet når han overtar som Forsvarssjef. Etter det Ryktebørsen er gjort kjent med, skyldes dette først og fremst at han ble tilsatt to år for sent. Denne øvelsen er mer eller mindre ferdig gjennomført. Diesens oppgave blir å få Forsvaret ned på beina igjen.

Når man må si opp 5000 fra jobben, er det klart at man ikke bare har venner. Dette sa moren til Kristin Krohn Devold til NRK. Etter det Ryktebørsen er kjent med, har også truslene om å si opp de resterende 15 000 virket reduserende på populariteten.

Etter oppløsningen av Fransk Indokina var det begynt å ulme i de Nord-afrikanske territoriene. Men franskmennene var livredde for et nytt nederlag av den sorten de hadde lidd i Asia. Minst av alt ville de gi slipp på kronkolonien Algerie.

Algeries naboland Marokko og Tunisia hadde oppnådd uavhengighet i 1956, med franskmennenes motvillige godkjennelse. De kunne ikke føre kolonikrig på så mange fronter, og valgte derfor å konsentrere seg om Algerie. Landets naturressurser var nok én årsak til dette, men en mer konkret politisk begrunnelse var kolonistene som også gikk under tilnavnet pied-noirs - «svartfjøttene». Svartfjøttene var europeere og jøder som hadde immigrert til Algerie siden 1830-tallet, da Frankrike begynte å ta kontroll over landet. På 1950-tallet utgjorde de 10 % av landets befolkning, og var en betydelig maktfaktor.

Flere nasjonalistgrupper var interessert i å lede Algeries kamp for uavhengighet, men det første seriøse initiativet kom fra Front de Libération Nationale (FLN). 1. september 1954 igangsatte FLN en serie med geriljaangrep flere steder i Algerie; ikke bare mot franske militære, men også mot flere varehus og offentlige bygg. Fra en radiosender i Kairo ble frihetskampen annonsert av FLN-lederen Ahmed Ben Bella. Statsminister Pierre Mendès-Frances respons var å erklære at han overhodet ikke oppfattet Algerie som et eget land: ? De algeriske distrikter er del av den franske republikk. De har vært franske lenge, og er uavvendelig franske?.

FLNs strategi var klassisk geriljakrig, kombinert med terror. Opprørerne unngikk direkte kontakt med den franske hær, som de ikke hadde styrke nok til å utfordre, og blandet seg med sivilbefolkningen etter en aksjon var gjennomført. Typiske framgangsmåter var bakhold og nattlige raid, rettet mot alt fra militære patruljer og politistasjoner til fabrikker og kolonistenes farmer. Kidnappinger og rituelle drap på sivile var vanlig - i første omgang rettet mot franskmenn og arabiske myndighetspersoner, men snart også mot

enhver arabisk sivilist som ikke var på deres parti.

Gradvis lyktes det FLN å bygge selvstendige lommer der fungerende militære administrasjoner kunne drive med rekruttering og tilegnelse av ressurser. For å få mer internasjonal oppmerksomhet bestemte FLN seg for i større grad å ta krigen inn til byene. Det såkalte «slaget om Alger», som begynte med tre synkroniserte bombeaksjoner den 30. september 1956, var en lang periode med omfattende gjensidig terror i Algeries hovedstad. Våren 1957 utførte FLN i gjennomsnitt 800 enkeltaksjoner i måneden - mest snikskytteri og bombeangrep. Den franske general Jacques Massu, som hadde fått utvidete fullmakter, valgte å svare på terrorangrepene med tilsvarende metoder. Han sendte fallskjermjegere for å ødelegge FLNs infrastruktur i Alger, men disse gjorde også utstrakt bruk av tortur. Franske myndigheter har benektet dette, men mange år senere innrømte Massu bruken av tortur, som han kalte «en grusom nødvendighet».

På landsbygda fikk Frankrikes militære motoffensiv et mer tydelig preg av grusomhet. Landsbyer som var mistenkt for å hjelpe opprørere ble straffet med overfall eller bombetokt. Fra 1957 til 1960 ble 2 millioner sivile arabere på landsbygda enten internert i konsentrasjonsleirer eller tvangsforflyttet til flatlandet, der de ofte manglet naturlige forutsetninger for å etablere seg.

Guvernør Robert Lacoste, nå opphøyet til «stedlig minister», fikk betydelig personlig autoritet. Med 400 000 soldater stående i Algerie, delte han landet inn i militære soner. For å stenge ute FLN-lommer i Tunisia og Marokko ble elektriske gjerder plassert langs landegrensene, og mobile styrker som ble satt inn i massive angrep mot FLN-baser. Militært

sett hadde Lacostes administrasjon framgang, men motstanden hos araberne var økende. Hjemme i Frankrike var dessuten opinionen i ferd med å snu. Historiene om franske tap av liv på den ene siden og fransk bruk av tortur på den andre siden bidro ikke nettopp til å samle nasjonen. Striden framsto nå mer som en kolonikrig enn som en kamp for fransk enhet.

Da Charles deGaulle ble president for Frankrikes såkalte femte republikk i 1958, var forhåpningene om et politisk gjennombrudd store. Og deGaulle så en løsning, skjønt ikke den som kolonistene ønsket seg. September 1959 erklærte han at Algeries befolkning, etter at krigshandlingene hadde opphørt, skulle få rett til å velge om de ville ha full uavhengighet, assimilering eller internt selvstyre i union med Frankrike. DeGaulle la ikke skjul på at han ønsket det sistnevnte, men erklæringen var i realiteten et varsel om at han var i ferd med å oppgi Algerie.

Kolonistene følte seg sveket, og fra 1960 til fredsforhandlingene begynte i mai 1961, gjennomførte europeere i Algerie to kupp-forsøk. Likevel greide deGaulle å få til en våpenhvile som trådte i kraft mars 1962, etterfulgt av en folkeavstemning i juli samme år. Da avstemningen viste overveldende flertall for full uavhengighet, emigrerte flesteparten av kolonistene nesten umiddelbart.

Uavhengighetskrigen i Algerie blir regnet som den blodigste striden i avkoloniseringen av Afrika, med et totalt tapstall på mellom 300 000 og 350 000. I sitt forløp liknet den Vietnamkrigen, som nå var i ferd med å blusse opp på Frankrikes gamle kolonigrunn.

SVENSKENES JAS 39 GRIPEN

— EN OUTSIDER

Tekst & Foto: **Einar Holst Clausen**

På besøk hos Gripen

Offisersbladet hadde i utgave nr 1/2005, en artikkel fra Eurofighter i Warton. Vi følger denne gang opp med et besøk på fabrikken til SAAB/JAS Gripen i Linköping. Besøket ble både spennende og informativt, og var meget godt tilrettelagt av SAAB Aerosystems og Gripens ledelse. I tillegg til historie og status om JAS Gripen, ble Offisersbladet også

foret med informasjon om SAAB-konsernet, som for øvrig har blitt et stort multinasjonalt konsern med en mengde utviklings- og produksjonsområder, men med JAS Gripen som det viktigste satsningsområdet. Offisersbladet fikk se hele produksjonslinjen, fra nagling av enkeltplater, til ferdig skrog med innmontering av kabler og avionikk/elektronikk.

Likhetene med produksjonshallene til Eurofighter var slående, men i motsetning til engelskmennene, har svenskene valgt å montere sammen hele flyskroget, før alt av

kabler, elektronikk og diverse annet materiell monteres på plass. De mener dette er en raskere, billigere og mer solid måte å bygge fly på. Det er i stor grad benyttet lette, men sterke komposittmaterialer i Gripens, og dette gjør flyet lettere og fører til bedre ytelser. Gripens bevegelige nesevinger gir også flyet gode flyegenskaper, samt evne til å benytte meget korte rullebaner. Det var også spennende å se flyets motor-konstruksjon/oppheng som er så finurlig og enkel at fire mann kan skifte motor på ca 45 minutter(flyet er klar for take-off

Forsvarsdepartementet betaler i dag hundretalls millioner for å være tilknyttet både det Amerikanske Joint Strike Fighter- og det Europeiske Eurofighter-programmet. Fra militærfaglig hold og i Forsvarsdepartementet er det «offisiell» enighet om at dette er kandidatene til å bli vårt neste generasjons jagerfly. Franskmenenes Dassault Rafale og svenskenes JAS 39 Gripen, ser foreløpig ikke ut til å være i det gode selskap.

igjen!). Motoren, er en Volvo Aero Corporation RM12 turbofan, som for øvrig er den samme som sitter i JSF.

Gripen har også innebygd en APU (Auxiliary Power Unit) som starter motoren uten hjelp av stasjonære aggregater. Flyet kan altså ta av og lande fra småflyplasser under feltmessige forhold uten noe stort støtteapparat. Gripen kan faktisk i krisetilfeller tankes opp med jerrykanner! Foruten å kunne bære med seg det meste av de raketter og bomber NATO i dag bruker, så har Gripen en 27 mm kaliber høyhastighets kanon av

typen Mauser. Tilsvarende kanon finner vi også i blant andre jagerflyene Tornado og Eurofighter. Gripen kommer i både en- og toseters versjon, men også i nyutviklede versjoner som er spesialutstyrt for å møte kravene ifm nettverksbasert forsvar/ krigføring. JAS 39D (toseter) er den sist utviklede versjonen, hvor bakseteplassen er en moderne kommandoplass, hvor operatøren blant annet kan operere UAV (Unmanned Aerial Vehicle) og UCAV (Unmanned Combat Aerial Vehicle). Offisersbladet ble i alle fall imponert av

Gripen som et moderne fremtidsrettet jagerfly, proppfullt av moderne teknologi som ikke ser ut til å ligge etter det verken Amerikanske eller andre Europeiske flyprodusenter kan fremvise.

Ønsketenkning eller realisme?

Et fremtidig jagerflykjøp vil kunne beløpe seg til 40-45 milliarder 2005-kroner, avhengig av hvilket jagerfly som blir valgt, og hvilket antall man kjøper. På Forsvarets offisielle sider står det: «Luftforsvaret har fått i oppdrag å evaluere to kandidater særlig nøye: F-35 Joint >>>

Her er et lite utvalg av bilder Offisersbladet tok av produksjon og operativ bruk av JAS 39 Gripen.

Foto: JAS Gripen

Strike Fighter fra USA og den europeiske Eurofighter Typhoon. Dessuten skal utviklingen av det franske kampflyet Dassault Rafale og eventuelt ytterligere kandidater vies oppmerksomhet».

Uansett vil kjøp av nye jagerfly bli det største enkeltprosjektet i Forsvaret noen gang.

Tatt i betraktning at Forsvaret i dag sliter med å opprettholde den operative driften innenfor de vedtatte budsjettammer, og at politikerne på Løvebakken viser mindre og mindre vilje til å opprettholde et forsvarlig forsvarsbudsjett, blir det dessverre stadig vanskeligere å forestille seg et fremtidig Stortingsvedtak der det innvilges 1 ½ forsvarsbudsjett kun til kjøp av jagerfly.

Det kan også stilles et berettiget spørsmål om «lille» Norge har behov for- eller råd til å velge jagerfly fra øverste hylle. Er det dessuten behovet for suverenitetshevdelse av vårt eget luftterritorium, eller behovet for fremtidige bidrag under internasjonale operasjoner som skal være styrende for vårt valg av jagerfly? I realiteten snakker vi her om et doktrinevalg som forsvarsledelsen må ta.

Uansett svar, så er det overraskende at JAS 39 Gripen ikke er tatt mer inn i varmen enn det kan se ut til. Gripen er nemlig et meget moderne og fullt ut NATO-kompatibelt jagerfly som ser ut til å kunne tilfredsstille alle de krav Luftforsvaret stiller (hvis man ser bort ifra at det ikke er produsert i USA da). Dessuten er

Gripen betydelig rimeligere enn de andre kandidatene, og konstruert også med tanke på nordiske forhold. I denne artikkelen ønsker jeg av plasshensyn ikke å gå dypere inn i den debatten. Jeg håper derimot at forsvarlets ledelse forstår at vi i fremtiden, pga ytterligere økonomiske innstramminger, politisk motstand og/eller et doktrineskifte kan stå overfor følgende valg: Å kjøpe inn et rimeligere jagerfly enn JSF og Eurofighter, eller vurdere et luftforsvar uten jagerfly?

Offiserskryss 3 • 2005

				MON- STER- BILDE	MAN	NEDBØR	FISK	BØR	PÅ RENA UTØY	JERN TRO	JOB	
						DRIKK SMELTE UVILLIG	KJENT DIKT ATOM		BERGART OLJE- FELT		ORGANI- SASJON	
TITTE FÅ FØR							TELLUS		SKINN			
						VAKT ØNSKE			LEVER	GUBBE ORDNE		
RI				STAT KVINNE					HAREM		ØGLE	
NY GENE- RALIN- SPEKTØR		MAT SPER- RING	MERKE OG	VAKUUM	KAME- RATER		GLØDER TIDS- ROMMET			POP TRE		
							PRONO- MEN KAMPFLY	FUGL		ROBÅT UTROP		
VÆREL- SE UBÅT						TIDLØS ARGON TALL	HOVED- STAD ROVDYR					
				UTDØDD STUTS		PAR		KUNST KOLLOID LØSNING		DRIKK RETT	EKSTASE FØR 12	
FISK		LITE KJÆRLIG						TRE		NORSK ELV		
		VERN		SPISS GJENFØ- DELSE		VARME- KILDER		LØFTE		TERBIUM	VETO RETNING	
ANSKRIK					HALV	REGNE	THAL- LIUM	FOR- SVARS- ANLEGG			SMERTE	
			RYDDE	BEDRA				SPÅ- KVINNE	LUFTFOR- SVARETS FERIE- STED	LYS STRIPE UNNE	ENER	
HOLDE SEG UNNA		TINN		SOBER			GRUNN- STOFF			DANS		
		WISE TOSK		FUGLEN	ÅPNING		SLUMP	STED PÅ TOTEN SVELLE		JAMMER	DESSERT KAMP	
UTLØP										KUNSTIG	ULTRA- MARIN	
MUSIKK				DIAGRAM		PISK BRYGG			A.-J. HEGREM 2005	BINDE KORN	SOLGUD	STRUTS
RUSSISK BY				GRØNT SLIMLAG				SLEKT- NING	SVIMMEL SHILLING		FRYSE KLOKKE	
				SI KRA	DOVNE FORHA- LING			UTROP				
FAR- TØYET		EN DUCK	VANÆRE FØLSOM			DRIKK	ÅSSIDEN				HES	
PRYD- PLANTE							SPAKNE					
				PER STØ	SKÅTE		JOD	HITLERS GARDE				
HAR BFO DENNE VÅREN												

L A K S T Y O
 R U S T K A M M E R E T K O
 F Å O R D I N Æ R E P
 A T T E S T T K Ø E
 P I T T O R E S K M O R R
 V I D T N E G A S J O N A
 K A S E L G O L A R G S
 V I L L I G H E T J O A A V M A R S J
 O N N F O R S V A R E T S L E G O
 S J U S K I T L E N I S S S N
 U T S A G N A A R O S A N S E
 N M R J A D A F T E N S A V
 I S A T I N A L L E L B A L I I E
 G J E N N O M F Ø R E R E T E L N
 T A O G L A F O A E D O U
 V E R N E P L I K T S V E R K E T S O S
 S N S O C A E I S A L S
 E N K E L T M A N N S V Å P E N L O T T
 A T E Y E T E O A R V E I
 F E L T P R E S T K O R P S E T O T R E
 R O A E U U R L I T T E R T I T
 R E S E R V E B E F A L
 B O K E N N L O S
 I N N S A T S S T Y R K E

Offiserskryss
Løsning nr 2-2005

Det trekkes ut tre vinnere i tilfeldig rekkefølge blant de innsendte svarene.

1. premie: BFO/Offisersbladets tursekk
2. premie: BFO termokrus
3. premie: BFO termokrus

Merk konvoluttene "Offiserskryss" og send løsningen til:
Offisersbladet/BFO
Postboks 501 Sentrum, 0105 OSLO
INNEN 20.mai 2005
Rett løsning og vinnere kommer i neste utgave av "Offisersbladet".

Kryssordvinnere:

1. premie Klement Vinterstø - vinner av Offisersbladets tursekk.
2. premie Trond Hageland - vinner av BFOs termokrus
3. premie Kjell Holmby - vinner av BFOs termokrus

Offisersbladet gratulerer – premiene er avsendt.

OMSTILLINGSBREV NR 3/2005

Vi får stadig vekk høre at nå begynner folket å bli omstillingslei. Det forstår jeg, men det handler liksom å stå løpet ut. Den siste tiden har arbeidsgiver vært noe mer imotekommende i forhold til de krav som fremmes. I rask rekkefølge kommer drøfting og forhandling av MUKS, RSF, arbeidspakke forsyning og Forsvarets Personellhåndbok. I tillegg er april skattemåneden med de utfordringer dette gir.

Manglende føringer fra Forsvarsstaben

Implementering av lov om personell i Forsvaret medfører at mye må endres. Partene er enige om at forvaltningen av personellet skal skje med utgangspunkt i gjeldende personellhåndbok. Avdelingene har flere spørsmål enn svar, det kan virke som om Forsvarsstaben har overlatt ansvaret for implementeringen av loven til den enkelte sjef, uten nødvendige føringer. Hærens styrker har f.eks. gitt ut føringer mht omgjøring av kontrakts- og yrkesbefalsstillinger til avdelingsbefalsstillinger. Ser vi konturene av forskjellig praksis forsvargrenene i mellom?

Utlysning av stillinger for avdelingsbefal

Forsvarets Personellhåndbok del B (FPH) er fortsatt ikke ferdig og partene tvinges nå til å inngå enkeltavtaler for at ikke virksomheten skal stoppe opp. Partene er enige om å iverksette utlysning og tilsetning av avdelingsbefal. Vi drøftet utlysningstekst og ved søknadsfristens utløp ble resultatet at vi har 309 søknader. De som blir tilsatt gis samme rettigheter og forpliktelser som for yrkesbefal, men blir kun tilsatt ut den måneden de fyller 35 år. Bonus opparbeides med ett år ved passering av 10 års tjeneste (tidligere tjeneste medregnet) og det andre året etter 14 år.

Akseptabel saksbehandlingstid i personellsaker

For perioden 2003-04 uttalte Ombudsmannen at den fant den manglende kapasitet i Forsvarets Forvaltnings og servicesenter (FF&S) til å behandle personellsaker i samsvar med gjeldende lov- og regelverk kritikkverdig. Det var åpenbart uakseptabelt med så lang behandlingstid som det var da. I Ombudsmannens rapport for 2004 får FF&S godkjent karakter – bra jobbet.

Tap av sikkerhetsklarering – retningslinjer

Forsvarsstaben (FST) ble pålagt av arbeidstilsynet å utarbeide akseptable

retningslinjer for behandling av personell som får nedskrevet sin sikkerhetsklarering. Dette har stor betydning i lys av lov om personell i Forsvaret. FST og sentrale tjenestemannsorganisasjoner er blitt enige om nye retningslinjer, som er:

1. Nærmeste foresatte har en plikt å følge opp en person som får nedsatt eller taper klareringen så lenge arbeidsforholdet består. Det understrekes i den forbindelse at nedsettelse eller tap av klarering kan skyldes forhold som ikke kan klandres den enkelte.
2. Ved nedsettelse/tap av klarering må administrasjonen vurdere om vedkommende fortsatt kan inneha stillingen ved at enten stillingens fastsatte klarering justeres, eller ved omorganisering av arbeidet.
3. Tap av klarering kan påklages og så lenge klagen er under behandling, og klareringstapet gjør at vedkommende ikke kan fortsette i stillingen skal administrasjonen i kraft av styringsretten omplassere vedkommende i forhold til klareringsnivået og virksomhetens behov for skjerming av informasjon, inntil klagen er ferdigbehandlet eller tilby vedkommende permisjon med lønn uten arbeidsplicht.
4. Er den fastsatte klarering for stillingen nødvendig for stillingen, og opprettholdes klareringstapet etter klage, har vedkommende ikke lenger de kvalifikasjoner som er fastsatt for stillingen. Administrasjonen skal da undersøke om det finnes annen passende stilling for vedkommende.
5. Dersom vedkommende ikke kan tilbys annen passende stilling i virksomheten skal det vurderes om vedkommende kan gis permisjon uten lønn inntil to år fra klareringstapet for å avklare om klareringstapet vil kunne la seg reparere.

6. Hvis en tjenestemann eller overenskomstlønnet ikke kan tilbys annen passende stilling i virksomheten og klareringstapet etter administrasjonens oppfatning ikke vil kunne la seg reparere, bør forslag om oppsigelse vurderes og fremsendes tilsetningsrådet evt. FSJ disponeringsråd.

7. Hvis en embetsmann ikke kan tilbys annen passende stilling/funksjon i virksomheten og klareringstapet etter administrasjonens oppfatning ikke vil kunne la seg reparere, er vedkommende uten stilling. Vedkommende uten stilling skal tilbys å søke avskjed. Hvis vedkommende ikke søker avskjed skal det vurderes tatt ut stevning for retten med påstand om fradømmelse av stillingen.

8. Arbeidsgiver plikter å sørge for klarering av den ansatte, normalt hvert femte år.

Forsvarets helseregister – høring

Forsvarsdepartementet har invitert til høring av ny forskrift om innsamling og behandling av helseopplysninger i Forsvarets helseregister. Utkastet til forskrift er utarbeidet i et samarbeid mellom Nasjonal folkehelseinstitutt, Forsvarets sanitet og FD. BFO og NOF samarbeidet om en felles uttalelse og sendte sine høringsmerknader 12. april.

BFO har i tillegg fremmet krav om at periodevis legeundersøkelser som gjennomføres etter fylte 30 år skal gis opplysning om hvilke prøver som tas av den enkelte. Dette er en rettighet den enkelte har iht pasientloven. Når legen tar blodprøve kan han sjekke opp til 20 forskjellige ting – du har krav på å vite hvilke prøver og hvorfor. Saken vil bli behandlet på neste FHAMU-møte.

Ekstraordinært FHAMU-møte 26 april

General Arne B Dalhaug's første FHAMU General Arne B Dalhaug tiltrådte nylig som stassjef i Forsvaret, dvs han er nestkommanderende i Forsvaret. Han ga et

godt inntrykk og vi ser frem til samarbeidet i FHAMU, som etter hvert er blitt et utvalg med betydelig tyngde.

Til venstre for stabssjefen i Forsvaret general-løytnant Arne Dalhaug sitter Forsvarets hovedverneombud Tor Melvold pr tiden leder for utvalget.

Arbeidspakke forsyning

Oberst Henry Lindbak presenterte arbeidsgivers forslag og påsto at dette var det mest dokumenterte omstillingsprosjekt i Forsvaret noen sinne. Totalt skal 427 årsverk bort. Han fremhevet samarbeidet med de tillitsvalgte og fremhevet spesielt Merethe Fagerbekk (NTL) og Rune Rudberg (BFO). I FHAMU påpekte BFO at intensjonen i HATA må ta utgangspunkt i saksmengden når man kaller partene inn til møte. Vi fremhevet videre at det er bedre at en ny organisasjon har noe mer ressurser i starten enn for få. Vi ga samtidig oberst Lindbak anerkjennelse for konstruktivt samarbeid – så langt.

Oberst Henry Libak foredro om «Arbeidspakke forsyning»

Vi fattet følgende vedtak:

FHAMU er av den oppfatning at det er bedre å ha noe mer ressurser i oppstartsfasen av nye organisasjoner i den hensikt å ivareta en forsvarlig drift og forvaltning.

Behandling av Bortsettingsprosjekter

Oblt Steinar Høyland presenterte de fire hovedprosesser ifm bortsettingsprosjekter

som er vurdering, leverandørvalg, overføring og godkjenning samt drift og evaluering. I vurderingsfasen skal de overordnede personellmessige konsekvensene vurderes. Før beslutning av leverandør skal detaljerte personellmessige konsekvenser, risikoanalyser, handlingsplan og juridiske forhold være avklart. I drift og evalueringsfasen skal de personellmessige tiltakene gjennomføres.

Oberstløytnant Steinar Høyland i «prosjekt bortsetting»

Vi fattet følgende vedtak:

FHAMU har som utgangspunkt å skape størst mulig trygghet i bortsettingsprosjekter. Rettighetene til personellet skal være klarlagt før beslutning om konkurranseutsetting fattes. Dette danner grunnlag for behandling av slike saker i framtiden.

Omstillingen av RSF

Partene startet forhandlinger for ca 2 uker siden. Flere saker manglet og vi ble enige om å ta en forhandlingspause til etter at FHAMU hadde behandlet saken. Oblt Erik Smedsrud og Fokus har gjennomgått 16 lokale innspill. BFO ga anerkjennelse for hvordan prosessen har vært drevet sentralt, men med de endringer vi har sett i den siste tiden mht HR ut av RSF, uklarheter mht FSAN/Helse og MP m.m. kan man stille spørsmålsteget om FMO var moden for denne endringen. Det er en forutsetning at protokollene for FLO åpnes, slik at RSF kan forhandles inn. BFO mente videre at man måtte se på en omfordeling av ressursene internt i RSF. BFO presiserte at det var på kanten å gjennomføre den sentrale behandlingen nå, men vi føler oss presset på tid og behovet for en rask avklaring. RSFen ble behandlet under ledelse av FLO i uke 18, så utfallet er vel kjent når du leser dette.

Oberstløytnant Erik Smedsrud - RSF

Vi fattet følgende vedtak:

- FHAMU peker på betydningen av at det er samsvar mellom ressurser og klare definerte oppgaver for å sikre et forsvarlig og godt arbeidsmiljø
- Arbeidsmiljø generelt og HMS spesielt skal synliggjøres gjennom klare ansvars- og myndighetsforhold, herunder arbeidsgiverrollen
- Der funksjoner sentraliseres skal lokale konsekvenser vurderes spesielt

Forholdet taushetsklæring og autorisasjon

BFO tok opp en sak hvor ansatte i bortsettingprosjekter var bedt om å undertegne nye taushetsklæringer for å bli autorisert i prosjektet. Vårt utgangspunkt er at alle har undertegnet dette ved tilsetting. Problemstillingen var om dette var en ny rutine – holder det ikke med en taushetsklæring? Saken ble oversendt FHAMUs arbeidsutvalg.

Hovedavtalen i Staten utløper 31. desember 2005

Hovedavtalen i Staten utløper 31. desember 2005. BFO har startet sine forberedelser dersom en av partene sier opp avtalen til reforhandling. Dersom ingen av partene gjør dette innen 1. oktober 05, prolongeres avtalen automatisk for ett år. BFO vil i nær fremtid involvere lokalforeningene.

Oppstart forhandlinger ny FPH

Etter nesten ett år i arbeidsgrupper er kravet om en ny personellhåndbok påtagelig. Vi inngår stadig nye mindre avtaler for å drive brannslukking. Etter sigende innkalles partene til drøftings- og forhandlingsoppstart 18 mai 05. BFO er ferdig med sine forberedelser og vi takker for mange konstruktive innspill. La oss bare håpe at arbeidsgiver ikke trekker opp noen ukjente kaniner ved oppstart av møtene.

Besøk ved GSV

De tillitsvalgte ved Garnisonen i Sør-Varanger (GSV) inviterte BFO til avdelingen. Målet var informasjon om avdelingen, samt orientering om konsekvenser ved arbeidsgivers forslag for organisering av RSF. Onsdag 30. mars ble vi ønsket velkommen av sjef GSV, oblt Johan Terje Alfaker, som ga en god orientering om tjenesten og de utfordringer avdelingen hadde. Vi fikk videre en god orientering fra sjef RSF som anga konsekvenser ifm sentraliseringen av RSF til Troms. Vi fikk ved selvsyn se konsekvenser av en slik sentralisering og jeg må si meg enig ikke alt er like gjennomtenkt. Å være ansvarlig for etablisement, bygg og anlegg 100 mil vekk fra anleggene synes meningsløs og vil gi store konsekvenser lokalt. BFO har tatt denne problemstillingen opp med Fokus og det ble også ivarettatt i ekstraordinært møte i FHAMU.

Sjefen for GSV, oblt Johan Terje Alfaker, ga oss en orientering.

Utpå dagen ankom OTV Harry Esp og turen gikk til HV-18 og et uformelt møte med medlemmene. Tidligere OTV Troms Fredriksen, her sammen med nåværende OTV Harry Esp i en røykepause. Tema ved HV-18 var uformelle samtaler om utfordringer man hadde ved distriktet. Vi ga en kort informasjon om status på omstillingen generelt og utviklingen av

Uformell trappeprat på HV-18.

personellhåndboken spesielt. Det som opptok de mest var ny lov om personell i Forsvaret og konsekvenser av denne. I tillegg drøftet vi tariffsaker og spesielt HV-stabens holdning til utstrakt bruk av å kalle befalet inn repetisjonsøvelser fremfor å betale yrkesbefalet for de belastninger de faktisk ble påført. HV-stabens hensikt er selvfølgelig å spare penger. Her er vi ved kjernen av problemet. Slik Forsvaret er innrettet i dag, er det kun HV-personell som rammes av bestemmelsene. Et typisk eksempel på at tariffregler ikke endres i takt med endringer i Forsvaret.

OTV Harry Esp informerer BFO-medlemmer på GSV.

Det nærmet seg middagstid, stand og medlemsmøte på GSV. Det var langpermisjon ved avdelingen og derav en god del befal som var hjemme - allikevel møtte det i underkant av 20 medlemmer. Temaet var omstilling generelt, samt lov om personell i Forsvaret. Behovet for informasjon er stort. Det hersker stor usikkerhet om hvordan den nye loven vil innvirke på kontraktsbefalets muligheter til fornyelse av kontrakter, avansementsordning, utdanningsordningen og konsekvenser mht tilsetningsvernet. Underveis i foredraget ble det servert pizza og nogo attåt. Etterpå var det sosialt samvær. Vi fikk et bestemt inntrykk av at de yngre trives på GSV og opplever grensevakttjenesten som meningsfull. Lokalforeningen planlegger en medlemstur over grensa og OTV Harry Esp lovet å bidra med noe økonomisk støtte.

Laksevåg og 330 skvadron

Du må være morgenfugl for å reise i Finnmark. Vi lander i Laksevåg og blir møtt av lokalforeningsleder kaptein Jan Arne Jacobsen. Vi dro rett til 330 skvadron og møtte de som var på vakt. Vi fikk en kort omvisning og informasjon om den daglige tjenesten ved skvadronen.

Operasjonsområde er Nord-Norge Svalbard og deler av Nord-Russland. I hovedsak er oppdragene sjørednings-

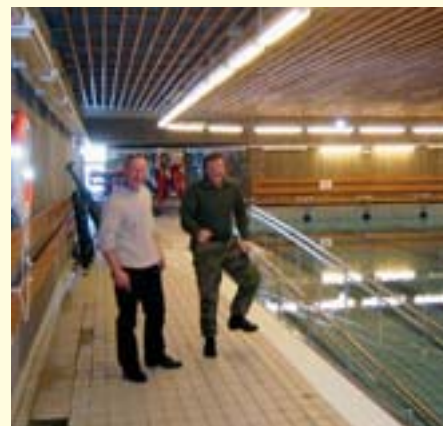
tjeneste, ambulanseoppdrag og utrykninger ved ulykker der andre fremkomstmidler ikke egner seg. Også her endte de uformelle samtaler opp med debatt omkring konsekvensene av lov om personell i Forsvaret. Personellet har en høy vaktbelastning og aktiviteten er ca en utrykning annenhver dag. Personellet deltar i bemanningen av redningstjenestens helikopter på Rygge. Ny organisering av 330 skvadron har medført at det periodevis er manglende informasjon fra ledelsen som er stasjonert på Sola i Stavanger.

Harry Esp i samtale med helikopter-crewet på 330 skvadron.

GP og jegerbataljonen

Garnisonen i Porsanger (GP) var en nedtur. Aktiviteten er redusert til et minimum og jeg fikk et bestemt inntrykk av skytefeltet var viktigste årsak til at det fortsatt er aktivitet der. Som følge av husleieprisene til Forsvarsbygg, har også GP omorganisert og lokalisert virksomheten til færre bygg. Det er et utrolig stort antall bygg som står tomme, jeg fikk nærmest en følelse av å ha kommet til en spøkelseslandsby. Veldferdsbygget var en opplevelse. Et bygg som inneholdt et svømmeanlegg (25 m), trimrom, bibliotek, aktivitetsrom m/kantine, kino og kontorlokaler. Bygget er flittig brukt av lokalbefolkningen og kommuner i nærområdet.

Det flotte svømmebassenget på GP

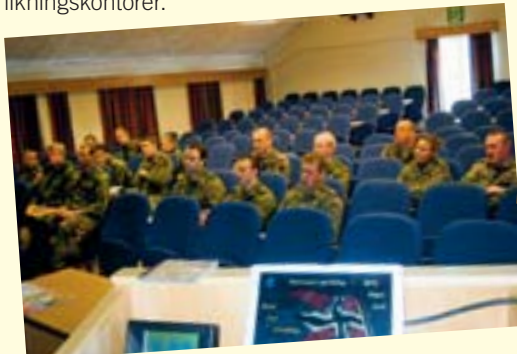
Jegerbataljonen, som gjennom Stortingets vedtak i 2001, er redusert til et kompani --. Befalet ønsker mer aktivitet og hevdet at ytterligere nedskjæringer og reduksjon ville medføre store konsekvenser. Jegerbataljonen inngår i ISTAR som hovedsakelig er samlet i indre Troms. Om kvelden var det samling i Befalsmessa med over-raskende stort frammøte. Foredrag om omstilling ny FPH og debatt etterfulgt av pizza og sosialt samvær.

GP: sosialt samvær i messa med pizza hører med.

Skattemøte ved Skjold Garnison

Mandag 25. april var det rundtur i Troms. Første stopp var Skjold bataljon, temaet var skatt. Rundt 25 befal møtte opp og fikk gjennomgang av selvangivelsen. Skatt engasjerer og den alminnelige skatteyder har liten kjennskap til det regelverk, fradragmuligheter og klageordninger som eksisterer. Likningskontorene følger reglene i likningens ABC, et "direktiv" fra skattedirektoratet til alle landets likningskontorer.

Direktivet er på over 900 sider og da blir forklaringen man får med den forenklede selvangivelsen veldig generell. Avslutningsvis svarte vi på spørsmål om lov om personell i Forsvaret.

Fra skattemøtene på Skjold og Setermoenleir – med godt oppmøte.

NAMMO

- the Nordic ammunition company

NAMMO AS is a leading developer and manufacturer of ammunition systems and missile & space propulsion products. The company is also a world leader in demilitarisation technology.

NAMMO AS P.O.Box 142 NO-2831 Raufoss Norway
Tel: +47 61 15 36 00 Fax: +47 61 15 36 20 www.nammo.com

nammo

SKATTESUKSESS I BODØ

BFO arrangerte skattemøte i Bodø mandag den 11 april ved Randi Østborg med kjempesuksess.

Til dette stilte det hel 60 personer. Tidligere år har tallet på slike møter lagt på ca 25 stk

Møtet som var åpent for alle uansett organisasjonstilhørighet ble avviklet i befalsmessa Bodin leir fra kl 19:00 til kl 21:00. Etter møtet ble det servert pizza og drikke. Det gikk med hele 20 pizza. Leverandøren av pizza hadde som sagt nok å henge fingrene i denne kvelden.

Det var ikke bare befal som stilte, flere hadde benyttet seg av tilbudet og tatt med partner til denne nyttige innføringen i hva som ligger av muligheter og begrensninger gjennom selvangivelsen. Som tidligere år

som også i år var det pendling, kost og losji som skapte mest engasjement.

Sitter med et inntrykk av at deltagerne var fornøyde. Det ble under serveringen rundt bordene diskutert skatterelaterte ting fram til nærmere 23:30. Foredragsholderen Randi Østborg ble flittig utfordret på skattespørsmål også under den sosiale delen av møtet.

En stor takk til Randi Østborg, en stor takk til Befalsklubben Bodin Leir som gjennomførte serveringen, og ikke minst hjertelig takk til alle som møtte opp og gjorde kvelden vellykket.

 Jacob Are Opdal

Områdetillitsvalgt Søndre Nordland

SKATTEMØTE 2005 PÅ RENA

Et like sikkert vårtegn som hestehoven, er Randi Østborgs besøk rundt om i regionene for å tegne og forklare om skatteoppgjøret for fjorårets inntekt.

For uansett om enkelte av oss helst skulle ønske at ligningsmyndighetene hadde strøket oss fra deres lister kommer selvangivelsene dettende ned i postkassene rund forbi over alt.

Randi startet årets rundreise med tur til Rena torsdag 7 april. Til skattemøte hadde lokalforeningen på Rena invitert alle ansatte i leiren for å ta del i den nyttige informasjonen.

Lokalforeningsleder Per Iver Nordset sto for selve arrangementet, men var litt overrasket over at det ikke var flere som nyttet anledningen til å komme og høre på foredraget, som ble gjennomført i TMBNs aula i Ormen Lange. Tilhørerne fikk jo til og med utdelt "inngangsbilletter" ved ankomst i aulaen, med trekning av fine BFO-gaver for de av tilhørerne som hadde tålmodighet til å vente til slutt for å finne ut hvorfor de fikk "billett"!

Fornøyd instruktør, og arrangør; Randi og Per Iver.

SKATTEMØTE 2005 PÅ SESSVOLL

Martin tegner og forteller

Torsdag 14 april arrangerte Lokalforeningen på Sessvoll skattemøte for sine medlemmer.

Den opprinnelige planen var å invitere alle ansatte på Sessvoll til skatteorientering med Randi Østborg, den dagen hun var på besøk i teigen. Beklageligvis ble det en kollisjon av aktiviteter som umuliggjorde denne løsningen så den opprinnelige planlagte orienteringen 7 april ble kansellert.

Etter ønske fra lokalforeningen gjennomførte derfor OTVene i regionen skattemøte for BFO-medlemmene i Aulaen på skolebygget torsdag 14 april.

Muligens var det endringen av tidspunkt

for gjennomføringen som var årsaken, eller så er aktivitetsnivået på Sessvoll svært høyt... til orienteringen var det nemlig ikke kvantiteten på tilhørere som var fremtredende. Trøsten var imidlertid at kvaliteten på deltakerne var desto mye høyere!

OTV Martin Johnsen dro forsamlingen gjennom de forskjellige postene i selvangivelsen, og svarte villig på spørsmål fra salen. Spørsmål som lå i grenselandet av egen kompetanse ble flittig notert ned for å gi tilbakemelding til hver enkelt etter konferanse med Randi.

Lt John Arild Hagerup, i lokalforeningen på Sessvoll stod som arrangør, og inviterte alle deltakerne til øl-time med pizza og rallykjøring etter møtet.

BFO I BALTIKUM

"Dersom noen hadde sagt for fem år siden at jeg skulle delta i overvåking av luftrommet over de Baltiske stater, ville jeg sagt at vedkommende var en tulling".

Dette sa en pilot til BFOs utsendte medarbeidere når vi en iskald dag i februar besøkte det norske F16 – detasjementet i Siauliai i Litauen.

Imidlertid har dette vært et oppdrag for det norske Luftforsvaret en tid, og det er også sannsynlig at norske piloter og teknikere skal tilbake en gang i ikke altfor fjern framtid. Det norske detasjementet er nå ferdig med oppdraget, og Nederland har tatt over. For Nederland blir dette som å "hoppe etter Wirkola" for det norske Luftforsvaret har fått enormt mye skryt for måten oppdraget er løst på. BFOs utsendte, Arild Stange og Jimmy Bjerkansmo tilbragte noen timer sammen med avdelingen, og fikk et innblikk i arbeidsforholdene. Oppdraget ble løst fra

en gammel, russisk flyplass, og det framkom med all mulig tydelighet at infrastrukturen var noe slitt. Imidlertid hadde de norske klart å installere seg noenlunde tilfredsstillende, blant annet ved hjelp av bo – containere.

Personellet ga uttrykk for at de var tilfredse med tjenesten, men de var meget kritiske til måten oppdraget var gitt til den enkelte. Dette er en sak BFO vil ta tak i, for å unngå at forvirringen er like stor neste gang en avdeling sendes ut på et internasjonalt oppdrag.

jimmi.bjerkansmo@bfo.no

Lokalforeningsleder i storform i årets utgave av BIRKEN

BFOS SPREKESTE??

BFOs lokalforeningsleder på Rena, kaptein Per Iver Nordset deltok i år i sitt 15. birkebeinerrenn. For 15. gang klarte han også denne gangen merkekravet.

Per Iver Nordset er over gjennomsnittet interessert i fysiske utfordringer. Denne sesongen har han bla deltatt i Vasaloppet i Sverige (90 km på 4:23), samt i Marcialonga i Italia (70 km på 3:29). Han hadde således et svært godt utgangspunkt da han stilte til start i årets Birkebeinerrenn som ble avviklet i strålende vær lørdag 19 mars.

-Jeg har en 5. og en 7. plass fra tidligere Birkebeinerrenn, og hadde vel håp om en bedre plassering i år enn det jeg klarte å prestere, sier kapteinen, og forklarer resultatet med at kroppen nok ikke var helt i slag, og at han måtte "jobbe hele veien".

I klasse M30 som er klassen for menn mellom 30-34 var det 826 som fullførte det 54 km lange skiløpet. Med startnummer 1531 kom Per Iver inn på en særdeles god 22 plass med tiden 3:08:13. Til sammenligning kan det nevnes at han slo Vejbjørn Rodal med hele 8 minutter!

- Målet for neste år er å komme under 3 timer, avslutter en smilende skientusiast.

BFO region Indre Østland er svært stolt over det svært gode resultatet, og føyer seg i rekken av gratulanter. *Samtidig oppfordre vi alle andre lokalforeningsledere i BFO til å delta ved neste års Birkebeinerrenn!*

Vårens vervekampanje

Vervekampanjen godt igang!

BFOs vervekampanje som startet 1 april i år, har kommet meget godt igang.

Allerede nå har BFO fått nesten 40 nye medlemmer. Kampanjen varer ut til og med juni måned. For mer informasjon, gå inn på www.bfo.no

Mange fine verve- og velkomstpremier vil etterhvert bli delt ut, og BFO håper våre nye medlemmer blir fornøyd med ivaretagelsen i den største og parti-uavhengige befalsorganisasjonen i Forsvaret.

HISTORISK MEDLEMSAVTALE

Befalets Fellesorganisasjon og Norges Officersforbund, ved henholdsvis Frode Lillerovde og Ørjan Pedersen, inngikk torsdag 14. april en historisk samarbeidsavtale vedrørende høyere utdanning.

Avtalen gjelder samarbeid om gjennomføring av studiemodulen "Quantitative Methods" (QM), tilhørende Heriot-Watt University og Edinburgh Business School sin Master of Business Administration (MBA), som i Norge er administrert av Oslo Merkantile Høyskole (OMH). QM er i denne sammenhengen det samme som Samfunnsvitenskapelig metode, som for øvrig er et krav for å kunne ta høyere utdanning i Forsvaret. I tillegg så åpner det også muligheten for å kunne ta en MBA, enten erfaringsbasert eller kompetansebasert (uten eller med Bachelor i

bunn), ved en av Storbritannias mest anerkjente studieinstitusjoner, nemlig Heriot Watt University/Edinburgh Business School i Edinburgh i Skottland.

Skal man så reise til Edinburgh for å studere? Ja, det kan du gjøre. Eller du kan velge å gjøre det som er mest vanlig, nemlig å studere via internett og følge forelesninger i Oslo. I tillegg så kan du ta studiet som privatist via internett og melde deg opp til eksamen som gjennomføres to ganger årlig i Oslo.

BFO og NOF har i hele prosessen jobbet tett sammen for å utarbeide ett tilbud til begge organisasjonenes medlemsmasse. Samtidig med at man har forhandlet med OMH, har vi vært i dialog med Forsvarets Skolesenter/Forsvarets Stabsskole for om mulig å få godkjent læreplanen i "Quantitative Methods" som en del av det kvalifiserende studiet modul 1 til høyere utdanning i Forsvaret.

Dette innebærer at de som velger å starte på OMH/BFO/NOF sitt tilbud på sikt kan få dette godkjent som en del av modul 1 og deretter kun trenger å få plass på stabsskolens Stabsmetodikk kurs.

Kurset har start i høstsemesteret 2005, og studiespråket er engelsk.

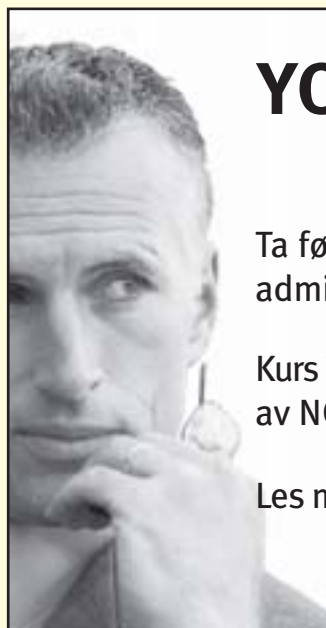
For mer informasjon om studiemulighetene kan du gå inn på www.bfo.no eller www.milnytt.no for å finne link direkte til OMH.

HØYT OG LAVT I

F-16, fallskjermhopping, luftvern-materiell, modellfly, barneteater og mye, mye mer; aktivitetene står formelig i kø når Norsk Luftfartsmuseum, Bodø hovedflystasjon og lokale luftsportsklubber sammen inviterer til **futt og fart – høyt og lavt – søndag 12. juni!**

Luftsportens dag er en tradisjon i Flybyen med et variert tilbud for folk i alle aldre, og det kommende arrangementet er intet unntak. I år markerer dessuten Luftforsvaret samtidig at hovedflystasjonen kan se tilbake på 50 års virksomhet samt at "arbeidshesten" F-16 har vært i Forsvarets tjeneste siden 1980.

YOUR CAREER... ...YOUR CHOICE

Ta første steg mot en Master of Business administration (MBA).

Kurs i "*Quantitative methods*" for medlemmer av NOF og BFO.

Les mer på www.milnytt.no og www.bfo.no

Påmelding innen 1. august 2005.

Oslo
Markedshøyskole
Oslo School of Management

www.omh.no

BODØ 12. JUNI

-Vi gleder oss som vanlig stort

Luftsportsdagen er synonymt med god stemning, der en rekke klubber i det sivile luftsportsmiljøet trår til og viser hva de er gode for, forteller en entusiastisk markedssjef ved Norsk Luftfartsmuseum, Elisabeth Langeland. Og slår selvsagt et slag for museet. –Det er selvsagt fri entrè hos oss denne dagen og dermed en unik mulighet til å få et historisk tilbakeblikk på hvordan luftveien har bundet Norge sammen – ikke minst her i nord. Men de fleste aktivitetene skjer naturlig nok utendørs i regi av lokale krefter!

Kjetil Haugen er ansvarlig for Luftforsvarets mangeartede bidrag 12. juni, og majoren lover flere go'biter. Stikkordet er operative kapasiteter og nevner i fleng Sea King, F-16, luftvern, Force protection med to- og firbeinte, store kjøretøy – og mye, mye mer – som imidlertid forblir vel forvarte "forsvarshemmeligheter" – men som "avsløres" denne andre søndagen i juni mellom klokken 12 og 16. Så da er det bare å møte opp, da!

Av major Ola K. Christensen,
informasjonsoffiser Bodø hovedflystasjon

- FLYTTING
- PAKKING
- LAGRING

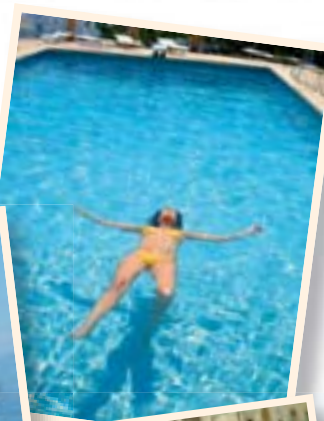
TLF: 815 36 300
www.haugestad.no

Gjør noe annerledes i ferien med

Leirskole for voksne!

Gourmetkurs, dans, kunst og maling eller leirskole med barn i Toscana, tango i Barcelona, sport og opplevelser i Provence, seiling i Kroatia, jeep safari i Botswana, opplevelsestur til Sør Afrika!

10% rabatt for
medlemmer
av BFO og deres
familier!

LeirSKOLE™ - Reis, lek og lær
FOR VOKSNE

Se www.leirskoleforvoksne.no
eller ring 24115390

OTV BESØK til Heimevernets skole- og kompetansesenter på Dombås

Major Hallgeir Moa er lokalforeningsleder for BFO på Dovre. I lenger tid har han jobbet for å koordinere tjenesten slik at han kunne invitere en av OTVene for å holde en orientering til medlemmene, og for å hilse på, og besøke Heimevernets skole- og kompetansesenter HVSKS. Etter å ha endret på dato en gang eller to klarte vi endelig å få gjennomført møtet i begynnelsen av april.

Etter en ekstra *tidlig* morgen med en hyggelig biltur oppover Gudbrandsdalen til Dombås ble jeg tatt godt imot av en opplagt lokalforeningsleder. Ønsket fra lokalforeningen var å få en statusrapport fra aktuelle saker i tiden, samt muligheten for å få samtale med HVSKS ledelse om ting som opptok dem.

Medlemskveld med WRC-kjøring

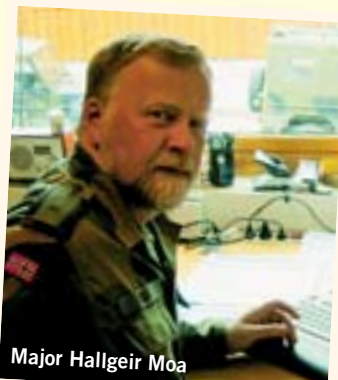
Etter en hyggelig dag med omvisning og hilserunder ble det gjennomført en generell orientering for fremmøtte i baren på kvelden. De "vanlige" sakene ble kommentert og debattert som RSF-løpet, FLO, FPH etc etc.

Etter selve orienteringen var det fritt frem for gamle og unge å kjøre WRC med storskjerm og fullt lydanlegg. Til orientering kan nevnes at det er like høy skulderføring blant de eldre kjørerne, som det er blant befalsskoleelevene som kjører.

Møte med ledelsen

Tirsdag fikk jeg så et møte med sjef HVSKS, oblt Knut Nytnun og hans personellsjef mai Hessen.

- Jeg er sjef for en svært velfungerende avdeling her på HVSKS, innleder Nytnun. -Vi har hatt stort fokus på forbedringer de siste årene, og har etter mitt syn en av de største utnyttingsgradene av fasilitetene våre jeg har opplevd noen gang. - Det fins knapt en ledig kvadratmeter hos oss som ikke er utnyttet til fulle. Han roser også sine ansatte som har hjerte og sjel for det de driver på med. - Med stort og smått er vi rundt 50 personer på skolen, med kjøkken og renholdspersonell inkludert. - Jeg er stolt over det produktet vi leverer fra skolen, sier Nytnun. - Tidligere år har man jo målt produksjonen fra skolene med antall elever, hvor vi tidligere har hatt ca 1000-1200 elever hvert eneste år. - Nå måles vi heldigvis på den leveransen vi leverer, noe som er en god spore til å strekke seg ytterligere. - Tilbakemeldingene vi får

Major Hallgeir Moa

Lokalforeningslederen stilte villig opp som kartleser

Oblt. Knut Nytnun

på kursene vi holder er hyggelig lesning, sier han og smiler. - Jeg opplever det som svært gledelig at vi blir anmodet om å avholde kompetansekurs for avdelinger, og så i Hæren. - Nå sist har vi mottatt anmodning om å avholde skarpskytterkurs for TMBN, et kurs hvor vi har særdeles god kompetanse.

Attraktivt tjenestetested

- Her oppe er det gledelig for oss å oppleve at vi har relativt godt med søkere på stillinger vi lyser ut. - Vi bestyrer egen boligfordeling og har relativt godt med boliger for det behovet vi har, påpeker Nytnun.

- For 3-4 år siden hadde vi stort behov for å legge forholdene til rette for barnefamiliene ved avdelingen og klarte å etablerte egen barnehage, i samarbeid med kommunen, skyter Hessen inn.

-Ellers kan du jo skrive at vi til tider har kapasitet til kurs og konferanser for militære avdelinger, til en svært god pris, sier sjefen. - Infrastrukturen vår skulle kunne tilfredsstillende den mest kresne kursdeltaker, og arrangør.

- Jeg syns også du kan ta med at vi har gode erfaringer med SAP, skynder Hessen seg å tilføye, - det er sagt og skrevet så mye negativt om SAP, at jeg syns jeg vil poengtere at vi er svært godt fornøyd med det nye verktøyet. - Riktignok har vi hatt noen problemer med lønnskjøring, men det er bare for småting å regne.

Fremtiden

- HVSKS har heldigvis fått fredningstid, så vi ser lyst på fremtiden. - Det er betryggende at vi ser at stillinger vi lyser ut har godt kvalifiserte søkere.

Hjerkinn

-Til tross for at Skytefeltadministrasjonen på Hjerkinns hører inn under HSTY, føler vi et visst ansvar for folket på fjellet, sier Nystuen avslutningsvis. - Jeg skulle ønske jeg kunne fått en prosjektstilling for å ta seg av avviklingen på Hjerkinns. - Jeg tror HVSKS er rette avdeling for å ivareta avviklingen, vi har nærhet til Hjerkinns, men trenger som sagt ressurser til å gjøre jobben.

Ajungilak Taiga

er en ny serie med dunposer fra Ajungilak. Dunposer er lettere i vekt og mer behagelig å sove i enn fiberposer. Denne serien er laget i Micro Lite-TeX, som er et sterkt og lett materiale.
www.ajungilak.no

Sliter du med hjemmebrenten?

Kjenner du deg igjen i følgende: Filtpenn der skriften er stygg og rotete, gnidd utover platen og uproff. Påklitrede etiketter med luftbobler eller skrukker og som deretter avvises av mange spillere?

Den nye de-facto standarden LightScribe løser disse problemene. LightScribe er et direkte etikett system for CD/DVD som gir PC og CE brukere følgende fordeler:

- Integrert i PC'en
- Enkelhet (Brenn – Snu – Brenn)
- Fleksibilitet – brenn etikett når og hvor som helst
- Profesjonelle kvalitets etiketter
- Slitestyrke over tid
- Kreative muligheter både med tekst og bilde

Hva du trenger for å komme i gang

- LightScribe drive med 16x/8x dual format, double layer.
- LightScribe media
- LightScribe klargjort programvare. Noen eksempler:
- Sonic Record Now 7.2
- Intervideo WinDVD Creator 2.5
- iTunes for direkte etikkering av musikk CD'er

Går du med planer om å kjøpe ny PC og brenner egne CD/DVD'er er valget enkelt. Da er dette en bare-må-ha-det greie.

© rune.johansen@konsulenthuset.no

Haglegeværenes Rolls Royce

Beretta er vel kjent for alle som enten driver jakt, eller som driver med lerdueskyting. Produsenten har en årrekke laget hagler av ypperste kvalitet, og kundene har vært villige til å betale for den kvaliteten de får. Beretta S686 Silver Pigeon er en klassisk Beretta-modell med gjennomført kvalitet og pene detaljer. Prisen er på 17.900 kroner og er for de entusiaster som ønsker den beste kvalitet som finnes på markedet.

Canon Digital IXUS i5

Canon Digital IXUS i5 er et lite, lett og svært hendig kamera og det leveres i fire farger: mørkerødt, grått, mørkeblått og sølv. Kameraet er på størrelsen med en liten mobiltelefon og puttes lett ned i brystlomma.

INFORMATIVT OM BOLIGFINANSIERING

Forsvarets Boligtjeneste (FBOT) har i disse dager kommet med et hefte som gir en meget god veiledning om hvordan vi kan finansiere en anskaffelse av egen bolig.

Heftet gir en grei oversikt over økonomiske ord og uttrykk, hvilke lån befalet kan benytte seg av, enten i befalets låneordning - i kombinasjon med Statens Pensjonskasse og sivile banker. Ta kontakt med FBOT for å få tilsendt heftet, eller logg inn på www.mil.no/felles/fbot for å laste ned heftet derfra.

334 SKV 60 ÅR

334 skvadron er for tiden i en nyetableringsfase og har fokus på sin nye rolle som maritim helikopterskvadron. Vi ønsker likevel å markere at skvadronen runder 60 år, og vil med dette invitere personell med tilknytning til 334 (tidligere ansatte) til en enkel markering fredag 17 juni 2005 kl 1900 i Befalsmessen Sola sjø/Quality Airport Hotell Stavanger lufthavn (avhengig av antall påmeldte). Sola flystasjon arrangerer samme dag Åpen dag på stasjonen for de ansatte med familie og for påmeldte til jubileumsmarkeringen. Det er ikke muligheter for mil forlegning. Gunstig avtale med Airporthotellet.

Bindende påmelding innen 12 mai til:

John Tøger Kristiansen,
tlf 75 58 18 29 / 918 57 571 eller
Liv Unni Folven,
tlf 51 34 85 01 / lfolven@mil.no
Nærmere info ved påmelding.

ØVELSE IRON SWORD PÅ TRAPPENE

I Tyskland planlegger ledelsen til den multinasjonale Nato-styrken NRF øvelse på Østlandet i mai. Norske offiserer i Münster deltar i prosjektgruppa med styrkens ledelse.

Av Robin Rokke Johansen, Forsvarets mediesenter

Øvelsen Iron Sword, som Nato Responce Force skal gjennomføre i mai og juni, blir planlagt i den tyske byen Münster. Der har 1. Tysk-Nederlandske korps sin base. Korpsset leder NRF-styrken som sender omtrent 6000 soldater til øvelsen i Norge. Fra 2002 har 11 norske offiserer vært stasjonert i Münster. De er spredt utover avdelingene og flere har nøkkelposisjoner for øvelsen som strekker seg fra Rygge til Rena.

Øvelsesmålet er deployering med og forflytning av brigaden. Brigaden er landstyrker, men øvelsen involverer også noe luftstøtte. Sist i april, kommer øvelsesledelsen til Rygge og skal rekognosere i områdene der øvelsen skal foregå.

HARALD GJØR TING HAN IKKE KAN

Programmet "Senkveld" på TV2 viste innslag fra Håkonshallen i Lillehammer der HMKs drilltropp hadde drilloppvisning. Harald skulle nok en gang gjøre ting han ikke kan, og nå var turen kommet til å oppetre som drillgardist. Det ble tid til litt tjuvtrening i Gardeleiren på Huseby dagen før. Dette viste bare at det ikke er noen lett oppgave å lære seg sluttet orden.

Tøft gjort er det uansett av Harald, som gjorde så godt han kunne i Håkonshallen iført paradeuniform og godt plassert i drilltroppens rekke og roder! Den korte gardeklippen må han nok slite med i noen uker fremover.

På bildet ser vi at drilltroppsjefen i H M Kongens Garde følger den midlertidige drillgardisten inn i hallen

HEDER ETTER BALTICUM-OPPDRAK

BODØ: Mange smil og mye latter, men også alvor og refleksjon, da 58 kvinner og menn ble hedret for tjenesten i F-16-detasjementet under Natos skarpe operasjon i Litauen.

HEDER: Diplom og medaljer utdelt av kommandøren for luftstridskreftene ved Fellesoperativt hovedkvarter i Stavanger, generalmajor Arvid Brage Løvbukten. Foto: Grenader Elisabeth Baraa/Bodø hovedflystasjon
Av major Ola K. Christensen, informasjonsoffiser Bodø hovedflystasjon

21. april var det duket for avslutning ved Bodø hovedflystasjon for personellet i QRA-styrken (Quick Reaction Alert, høy fly-beredskap), som med sine fire F-16 og øvrig materiell var stasjonert på en flybase ved byen Siauliai i tidsrommet 12. januar til 31. mars. Totalt deltok 83 nordmenn i de ca 50-talls jobbtypene i avdelingen under Operation Baltic Accesion. To fly var til enhver tid på 15 minutters beredskap i Litauen, men var også tidvis stasjonert på baser i nabolandene Estland og Latvia. Brann- og redningspersonell, flygere, fly- og våpenteknikere, flygeledere, mission support-personell, meteorologer, militærpoliti og personell i administrative funksjoner; alle ble de diplom og gode ord til del under seremonien i Bodø-leir. I tillegg fikk 15 i kontingenten medalje.

Ola Christensen

NYTT TEMANUMMER AV LUFTLED

Luftforsvarets luftmilitære tidsskrift LUFTLED har lagd et godt produkt igjen. Første utgave i år er dedikert nye kampfly, og er på hele 100 sider. Denne utgaven går svært grundig til verks og har bidragsyttere fra mange forskjellige nivåer innen Luftforsvaret, men også fra vår Forsvarssjef, samt fra generalinspektørene i Hær og Sjø.

Med et slikt omfangsrikt tidsskrift, og dyktige skribenter med stor faglig kompetanse, makter LUFTLED å gi et dyptgående og godt bilde av nåværende og fremtidig utvikling på Luftforsvarets jagerflysituasjon.

Offisersbladet legger merke til at den svenske JAS 39 Gripen fortsatt ikke er beskrevet, selv om Gripen ikke henger etter de andre kandidatene hva angår teknologi og operative krav til et fremtidig jagerfly. Fremtiden får vise hva våre politikere er villige til å bevilge til nye jagerfly. Gripen er fortsatt det rimeligste alternativet.

YS STAT UROLIG FOR SVEKKET LUFTFARTSSIKKERHET

Regjeringen har i dag lagt frem stortingsmelding om flytting av Luftfartstilsynet. Nå foreslås det blant annet å vurdere kompetansekrav på nytt: - Dette er dessverre i tråd med det vi hele tiden har fryktet og advart mot. Det ser nå ut til at man er nødt til å gamble med sikkerheten i luftfarten for å få et nytt tilsyn på plass, sier Tore Eugen Kvalheim, leder i YS Stat. Han vil nå be om møte med departementet for å drøfte bruken av virkemidlene.

I stortingsmeldingen foreslår regjeringen en rekke forslag for å klare å gjennomføre den vedtatte flytteprosessen. - I denne debatten har YS Stat hele tiden påpekt at det er uforvarlig å bryte opp fagmiljøer. Disse ekstratiltakene som nå foreslås bekrefter vårt poeng. Jeg registrerer at man blant annet legger opp til ny

vurdering av kompetansekrav bl.a. mht antall flytimer og år med yrkes-tilsetning. Begrunnelsen er at man "ønsker å stille samme krav til utdanning og erfaring som andre europeiske luft-fartstilsyn for at det bl.a. skal åpne for søkere med militær bakgrunn". La det være klinkende klart. Det skal være krystallklare krav til kompetanse, og ikke bare fromme ønsker: sier Tore Eugen Kvalheim leder i YS Stat: - Denne meldingen hadde ikke vært nødvendig om Stortinget hadde vært litt mer opptatt av god personalpolitikk og sikker luftfart, enn av å fatte lite gjennomtenkte distrikts-politiske vedtak. Kvalheim sier det er uakseptabelt å åpne opp for svekket kompetanse i det nye tilsynet.

- Jeg har sagt det før og sier det igjen. Dersom det på permanent basis viser seg

å være mangel på kvalifisert arbeidskraft er det nødvendig å se på vedtaket om flytting på nytt. Distriktspolitiske hensyn kan aldri gå foran sikkerheten i luftfarten, sier Kvalheim: - Dette har for meg lite med distriktspolitikk å gjøre. Mitt primærhensyn er de ansatte, som dessverre stortings-flertallet allerede har overkjørt. Jeg er for så vidt glad for at man legger opp til dobbel bemanning for å bevare kompetanse og sikkerhetsnivå i en overgangsperiode. Dette betyr en årlig kostnadsøkning på mellom 10-20 millioner kroner. Også på kostnadssiden bryter man med forutsetningene som lå til grunn, og som flere av oss har påpekt. Jeg konstaterer at pengene sitter løst, det håper jeg ikke sikkerheten gjør.

BRIGGEN, FRA BEFALSHOTELL TIL KASERNE?

En gang i tiden var det to befalsmesser og to mannskapsmesser på Haakonvern. Gjennom EROS-prosessen og nybygg utenfor porten ble antallet messer redusert til en av hver. Briggen var navnet på den nye befalsmessen, og målsettingen var klar: Briggen skulle være et befalshotell. Etter hvert som Forsvaret endrer seg, er det klart at endringene også trenger langt inn i de støttfunksjonene som en skulle tro var skjermet.

Det overdrevne fokuset på årsverkinnsparinger kontra reduserte driftsutgifter kan få mange rare utslag, og nå står det et komplett kjøkken ubrukt på Briggen. Befalsmessen på Nord-Europas største marinebase har ikke engang bed & breakfast å tilby sine kunder. Kokkene er for lengst redusert i antall, og nå er det bare Sjaluppen som kan holde åpent. Skal du ha mat, så får du vær så god sette i marsj. Enten det eller skaffe deg noe å spise på gjennom egen innsats opp mot lokale pizzaleverandører og liknende. Sunt kosthold kan man kanskje ikke kalle det, men det går sikkert på et vis. Siste nytt fra forpleiningsfronten er at man heller ikke skal få tilgang på kaffe eller te på Briggen. Den eneste form for drikke som er tilgjengelig på Briggen er brus fra automater og det som en bar på randen av økonomisk ruin kan by på, så lenge det varer.

Briggen fremstår nå som så lite aktuell at det ikke lenger kan avholdes kurs og konferanser der, og personell på tjenestereise foretrekker selvfølgelig å bo på hotell i Bergen til en mye høyere pris. Det skulle bare mangle! Innkvartering uten mulighet til mat og drikke er åpenbart en standard som tvinger seg frem ved militære etablissementer, og jeg etterlyser en gjennomgang av økonomien ved dette. Mens rom står tomme på Briggen og Forsvarsbygg tjener penger på utleie av bygget, påføres Forsvaret ytterligere

utgifter ved at personell tvinges til å velge hotell. Menige og vervede mannskaper ved basen som er innkvartert innenfor hovedporten har heldigvis kortere vei til det daglige brød. Det er altså befalet som er salderingsposten i det store kokkeregnskapet. Min påstand er at det må da være bedre å tilby befalet et messetilbud som gjør at Forsvarets kapasitet utnyttes til fulle, enn at Forsvarets penger går til hoteller i Bergen sentrum. Generalmajor Trond Ragnarsøn Karlsen, som sjef over logistikken, kan du svare meg på når Briggens beboere igjen kan få et skikkelig måltid servert der de bor?

 Rolf J. Ledal, OTV Vestlandet

Skal pizzabilen som står parkert foran Briggen være den primære forsyningstjenesten i all fremtid?

EVAKUERT PÅ SEKS MINUTTER

VÆRNES: På seks minutter rakk to av Luftforsvarets Hercules-fly å lande, ta om bord skadde pasienter og ta av fra flyplassen. Dette var bare en øvelse. Neste gang kan det være en virkelig operasjon.

Tekst **Vidar Hope**

Foto **Lars Erik Solend**

Tsunamikatastrofen i Sørøst-Asia bekreftet viktigheten av å ha flymedisinsk evakuering i beredskap. Forsvaret var til stede i de kriserammede områdene etter flodbølgen. Tirsdag var det samme personellet i gang igjen med trening. Evakuert personell skulle transporteres til et sikrere område før de kunne videreflyttes til sykehus. Målet var å kunne lande to Hercules-fly på Værnes lufthavn, ta i mot skadde markører på bårer og lette igjen i løpet av seks minutter. For det profesjonelle evakueringsteamet var dette en enkel sak.

Viktig å registrere

I Norge finnes to måter å gjennomføre flymedisinsk evakuering på; enten med Luftforsvarets Hercules-fly, eller med et sivilt Boeing 737-fly.

FLYSYKEPLEIER: Kaptein Evy Skar og resten av det flymedisinske evakueringsteamet gjennomførte tirsdagens demonstrasjon med stil.

FAKSIMILE: Utklipp fra Offisersbladet nr. 11-12, 2001

HØYT TEMPO: Seks minutter etter at pilotene hadde landet med Hercules-maskinen, var de på god vei oppover igjen.

- Det sistnevnte er det med best komfort og arbeidsforhold, men når vi er i områder med trusler, må vi bruke Forsvarets fly. Da må vi kunne håndtere støy, vibrasjoner og dårlig lys, forklarer kaptein Evy Skar, flysykepleier i 135 Luftving, Gardermoen.

Tirsdag morgen stod sanitetspersonellet, bestående av leger, sykepleiere og vernepliktige assistenter, klar på Værnes til å ta i mot flyet fra Gardermoen med ni "skadde" markører. En sanitetsbase bestående av to telt med kapasitet til å ta i mot seks båreliggende pasienter, i tillegg til et større antall mindre skadde, venter på å bli fylt opp. Men før det blir foretatt noen undersøkelser, må pasientene registreres.

- Vi gjennomførte en strategisk forflytning fra transittavdelingen på Gardermoen. Markørene ble undersøkt grundig før flyet tok av, men vi må være oppmerksom på at flyturen kan ha påvirket pasientene. Derfor er det viktig å ta en ekstra kontroll før de eventuelt blir sendt videre til sykehus, sier hun.

Både leger og sykepleiere er til daglig

sivilt yrkestilsatt, derfor er det ekstra viktig at de får denne type trening, i følge sykepleieren.

- Vi har fire slike øvelser i året. Sist gang vi øvde var nylig under øvelse "Samaritan" hvor vi simulerte en evakuering av personell ut fra Kosovo, forklarer hun.

Det medisinske personellet må gjennom harde prøver for å bli tjenestedyktige. I løpet av utdanningen må de kunne mestre militære enkeltmannsferdigheter, avlegge skriftlige attester, gjennomføre fysiske tester og trene i sivile simulatorer.

- Vi kan ikke ta en "hvem som helst" og putte ham inn i et fly. Alle som er med i teamet kan flymedisin, sier hun og legger til at personellet i generelle trekk har kompetanse innen anestesi og intensiv.

Tar i mot 40 pasienter

Senere på dagen kom den neste utfordringen. To Hercules C-130-fly tok av fra Bodø hovedflystasjon eskortert av to F 16-jagerfly med retning Trøndelag – et område der det har blusset opp konflikter under Battle Griffin-øvelsen. På Værnes

flystasjon venter et større antall kritisk skadde pasienter som må transporteres bort i en fei. Evakueringen bør ikke ta mer enn seks minutter. Personellet har press på seg, men er tilsynelatende rolige i det flyet treffer rullebanen. Flyene blir rygget med enden mot en lang rekke feltbårer.

- Hvert fly har kapasitet til å ta i mot 40 stabile pasienter mens hvert team består av to leger og fire sykepleiere, forklarer Skar.

Det sier dermed seg selv at det vil bli travelt om bord. Mens motorene fortsatt går og flyeksos og steinsprut blåser mot pasientene, tar sanitetsassistentene tak i bårerne og gir fart mot flyet. Vi kan telle seks minutter før samtlige pasienter er trygt om bord. Det neste vi ser er to evakueringsfly som letter i all hast.

- Flymedisinsk evakuering blir mer og mer brukt, og flere land satser på å ha en slik beredskap. Vi har utrolig mye å vinne på dette; med rask reaksjonstid og det at vi til en hver tid er i tjuetimeberedskap, slår flysykepleieren fast.

USA og EU rykker nærmere Russland i nordområdene. Regjeringen nøler med å avlevere nordområdemeldingen og skaper usikkerhet omkring norske interesser. Flere tar til orde for tydelig norsk nærvær i nord, også militært med sikte på overvåking og markering av norske interesser i Europas energibasseng.

Av John Gustavsen

Først den gode meldingen: Snøhvit-utbyggingen har så langt gitt nordnorske firma en omsetning på to milliarder kroner mot forventet 600 millioner for hele utbyggingsperioden. Gassutbyggingen ved Hammerfest har ikke bare skapt store inntekter, framover vil den medføre behov for sikkerhetstiltak også mot terrorisme. Så den mindre gode, regjeringens stortingsmelding som var varslet før påske, er ikke kommet. Utgangspunktet er Orheim-utvalgets rapport *Mot nord!* (NOU 2003:32). Den foreslo bl.a. en statsrådspost for nordområdespørsmål og en nordområdemilliard. Det har vært sagt mye

rart og uklart om nordområdene, at "de har alt", "har framtiden foran seg" og er "Europas nye energiprovins".

Barentshavet

og havområder lengre øst, utgjør de store ressursområdene som vi her kaster søkelyset mot. Først og fremst gjelder det fisken, de fornybare matressursene som både kan garantere oss hvite og røde proteiner i nye generasjoner, så gjelder det enorme petroleums- og energiresurser, dernest mineralrikdommer både under havbunnen og på fastlandet og endelig elver, skoger og myrer som gir energi og mat. Verdien av ressursene innenfor 200 miles økonomisk sone, seks ganger Norges fastlandsareal, lar seg neppe måle i kroner.

Havmassene inneholder f.eks. materiale som for framtida kan få stor medisinsk betydning.

Mye oppmerksomhet har forståelig nok vært knyttet til energisituasjonen i verden. Spesielt er det voksende energibehovet i de folkerike asiatiske statene som vekker uro, f.eks. i USA som fortsatt bruker over 20% av verdens energiresurser. Når kjempene Kina og India melder seg på vil de sannsynligvis presse ut amerikanerne fra oljekildene i Iran, Irak og kanskje Saudi-Arabia. Kina vil om 15-20 år kunne konkurrere med USA i energiforbruk.

Omtrent 25% av verdens energireserver er forventet å ligge i nordområdene. Johan Petter Barlinthaug skriver i *Aftenposten* 1/4 (neppe aprilspøk!) at amerikanske

NORGE – AKTERUTSEILT I NÆRE HAVOMRÅDER?

myndigheter alt for ti år siden "burde ha full tilgang til oljeressursene i nord for å sikre verdensfreden". Ut fra et slikt perspektiv burde norske myndigheter ha ligget skinnflate for å bidra med sitt, boring eller ikke etter olje og gass i nord. I dag seiler det en tankbåt pr. dag med mellom 20 000 og 100 000 tonn olje forbi Nordkapp. Trafikken vil øke. Effektene kan bli svært positive for Nord-Norge, spesielt om Norge er aktør i utvinningen, men også ved utbygging av service, forskning, infrastruktur osv. Samtidig ligger vi svært sårbart til dersom det skulle skje et forlis med en fullastet oljetanker som om få år kan frakte 300 000 råolje. Norge kan sjølsagt ikke agere måpende tilskuer til dette, men heller utvikle landsdelen i

nord slik at f.eks. Kirkenes eller Hammerfest blir nye energisentra på Nordkalotten.

Under en promille

av verdensbefolkningen bor i Norge og under en prosent av EUs innbyggere er her. Likevel er Norge en stormakt på flere områder: som nr. 2 hva gjelder eksport av fisk og fiskeprodukt, som nr. 3 hva gjelder eksport av petroleumsressurser og som nr. 7. som sjøfartsnasjoner, målt ut fra skip i NIS-registeret. Norge er pr. capita på pallplass hva gjelder midler bevilget til forsvarsformål, etter Israel og USA (Kilde: SIPRI, Stockholm International Peace Research Institute)

Kappløpet etter mat og energi, men også etter rent vann, vil prege utviklingen de

nærmeste årene. Utviklingen innen fiskeri kan styrke Norge som stormakt om vi oppfører oss riktig og sammen med Russland makter å høste havets ressurser i nord på en økologisk rasjonell måte. På energiområdet kan Norge også vinne fram gjennom utvikling av tidevann- og vindkraft. I tillegg er det mulig å heve kunnskap og kompetanse innenfor disse områdene. Her bør Norge ha ett mål: å være best i klassen!

Russland har etter det økonomiske kollapset i 1998 hatt en økonomisk vekst på over 7% i året, og hovedårsaken? Oljen i nord og de stigende prisene på verdensmarkedet. Russerne snakker derfor i religiøse og metafysiske ordelag om velsignelsen i nord. Etter at Bush og Putin inngikk avtaler om leveranser av >>>

Kravet om marinemilitært nærvær, har flaggkommandør (p) Jacob Børretzen lenge etterlyst.

energi fra nord, vil både USA og Russland styrke sin posisjon i Nord. Men EU vil ikke forholde seg passivt, noe Gerhard Schröder alt har markert overfor Putin. Norge må derfor møte tre utfordrere i nord, Russland som samarbeidspartner om utvinning, USA som sikkerhetsfaktor og EU som marked.

Nordområdepolitikken

har vært under kritikk fra ulike aktører den siste stortingsperioden. Samtidig er det uklart hva en ny koalisjonsregjering vil komme ut med. SVs nei til oljeboring i Barentshavet skurrer f.eks. i Arbeiderpartiets ører. Behovet for en tydelig nordområdepolitikk ser vi innen:

- fiskeri
- petroleum
- miljø
- helse
- utdanning
- kultur

Det er fagdepartementene som har tatt seg av enkeltområdene mens UD har stått for det overordnede. Barlindhaugs kronikk er kritisk, f.eks. når det gjelder Norges forhold til folkeretten. Geopolitisk er den kun å anse som et "juridisk rammeverk for makt og alliansepolitikken". Men en kommentar i Nordlys 23/3 av Geir Hønneland og Jørgen Holten Jørgensen fra Nansen-instituttet

hever samtidig røsten mot en altfor uklar kritikk av nordområdepolitikken og romantisk syn på områdene.

I det nye energiperspektivet vil våre nærområder få en mye sterkere strategisk betydning i årene som kommer. Kontroll- og forvaltningsoppgavene blir flere. Derfor er det god politikk å styrke kystvakten, ikke bare ved å bygge moderne fartøy, men også sette inn nok finanser til å drive disse. Slepebåtkapasiteten må trygges med staten som hovedaktør. Kravet om marinemilitært nærvær slik flaggkommandør Jacob Børretzen, men også SVs Stein Ørnhøi har etterlyst vil presse seg på.

Ved siden av overvåking og militært nærvær blir det behov for styrking av folkeretten, men også utvikling av samarbeid med nasjonene og urfolkene i Barentsregionen. En sivilisert utvikling starter med folkelig samvær, kunst og kultur, forskning og utdanning, helse og miljø, områder der en alt har gode erfaringer etter 12 års barentssamarbeid.

Strategisk jernbane

Nordstatene må også se seg om etter alternativ infrastruktur, f.eks. utbygd jernbanenett til Tromsø og mulig bruk av Narvik som utskipningshavn for olje. Ved å knytte vårt jernbanenett til det svenske, finske og russiske kan vi innen overskuelig

framtid reise fra Tromsø og helt til Moskva og Beijing.

Russland frakter mer og mer olje på tog til Murmansk. Landet er samtidig under press mot å øke utfrakten over Østersjøen og Svartehavet. Narvik har dypvannshavn som kan ta i mot supertankere, og ved å legge en oljerørledning til byen vil så vel Finland som Sverige kunne hente sin del av inntjeningen. I tillegg vil en begrense faren for tankhavari utenfor kysten ved å benytte byen ved Ofotfjorden. Narvik er en by med rike industritradisjoner og vil kunne oppnå ny vekst om oljen ble ført fram hit. Oljeledninger følger gjerne vegnettet, og det er alt godt utbygd på Nordkalotten. Ofoten med Bjerkvik og Narvik kan derfor på ny få en sikkerhetspolitisk betydning. En får ikke glemme at president Roosevelt mot den avgjørende fase av den annen verdenskrig tilbød Sovjetunionen en korridor mot Narvik. Stalin takket nei gjennom statsminister Molotov.

Norge har behov for et nytt fokus på nordområdene. Flere områder vil bli berørt, potensialet for gevinst er stort, men risikomomentene er også mange. Forsvaret vil få nye oppgaver, stabiliserende og forebyggende, med vekt på sjømilitære styrker.

BÅTEN STJÅLET. SOMMEREN REDDET.

Alle båteiere er stort sett enige om én ting: Det absolutt verste som kan skje før ferien er at båten blir stjålet. Hva gjør du da? Med Superforsikring på båt gir vi deg en løsning på problemet. Er båten din eksempelvis forsikret for 350000 kroner, får du

4900 kroner hver uke så lenge båten din er borte, i inntil 30 dager. Pengene kan du bruke til å leie en ny båt eller til å gjøre noe helt annet i ferien. Ring oss gjerne på 02400, så forteller vi mer om Superforsikring på båt.

Bruk medlemsfordelene dine!

Som medlem av BFO får du 10 % rabatt på forsikring av villa, hjem, personbil, hytte, motorsykkel, fritidsbåt, verdisak, husdyr og veteranbil.

Samler du minst tre forsikringer i If blir du Totalkunde og oppnår ytterligere fordeler, blant annet 8 % totalkunderabatt.

Superforsikring på båt. Vil du vite mer kan du ringe oss på 02400 eller besøke www.if.no

Rolig, vi hjelper deg.

OPERATIV VIRKSOMHET OG STØTTESTRUKTUR

Tekst: Didrik Coucheron
Foto: FMS

Vi husker jo situasjonen som lå til grunn for utarbeidelsen av forrige langtidsplan for Forsvaret, der den doble ubalansen ble beskrevet som hovedproblemet. Ubalansen mellom mål og midler, kombinert med ubalansen mellom drift og investering skapte uholdbare forutsetninger for Forsvarets fremtid. Ubalansen mellom mål og midler var i realiteten et politisk problem. I erkennelsen av at det faktisk var et problem ble det forsvarspolitiske forlik utarbeidet. Stortinget samlet seg om et mer stabilt bevilgningsnivå som lå mer opp til de mål for Forsvaret de samme myndigheter fastsatte. Ubalansen mellom drift og investering ble løst ved at Stortinget fastsatte en nedbygging av Forsvaret der man skulle redusere antall ansatte med 5000, sanere 2 millioner kvadratmeter bygningsmasse og redusere driftsutgiftene med 2 milliarder kroner. Flere tiltak ble iverksatt og vi fikk horisontal samhandel, utskilling av Forsvarsbygg (FB) i egen etat, etableringen av Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) og regionale støttefunksjoner (RSF). Ved å utnytte markeds-kreftene

skulle kostnader synliggjøres som grunnlag for rasjonaliseringstiltak. De små tilløp til diskusjon om hva som var drift og hva som var investering ble rask brakt til opphør da det syntes helt klart at investering hadde med anskaffelse av materiell å gjøre. En uheldig konsekvens var at personellkostnader ble definert som en driftskostnad. Forsvarets viktigste ressurs ble i løpet av kort tid "transformert" til Forsvarets største problem. Avgangspakkene satt løst og snart var det etablert en kollektiv tvangstanke om at bare vi "kvittet" oss med 5000 medarbeidere, skulle solen bryte igjennom det ressursmessige gråværet som lå så tungt over Forsvaret. Hvilken kompetanse Forsvaret samlet måtte være i besittelse av for å møte fremtiden, er ikke analysert tilstrekkelig. Dessverre er ikke solen brutt igjennom enda, vi sliter fortsatt med den samme tvangstanke, men i en annen form. Nå er det personellet i logistikk- og støttefunksjonene som representerer problemet. Bare vi klarer å redusere FLO med tilstrekkelig mange,

vil vi frigjøre ressurser til operativ virksomhet. Men kanskje bør vi bruke litt tid og tankekraft på å identifisere hva som er støttestruktur og hva som er operativ virksomhet. Er det slik at vedlikeholdspersonellet på F-16 er en del av operativ virksomhet, eller er det støttestruktur? Driver kystdarkjeden operativ virksomhet eller produserer de støttetjenester? Er kompetansebygging og -styring en forutsetning for operativ virksomhet eller en støttefunksjon til samme? Kan vi drive operativ virksomhet uten logistikk? Hvor går egentlig grensen mellom operativ virksomhet og logistikk- og støttefunksjoner?

I en åpen markedsøkonomi vil det være et balansert forhold mellom kunder og leverandører. Dersom det eksisterer en kunde og ingen leverandør, representerer dette et stort problem med å få det man trenger eller et mulighetsvindu for driftige entreprenører. Dersom det eksisterer en leverandør uten kunder, går virksomheten konkurs. I et lukket system som Forsvaret, der det opereres med kunder og leverandører, begge bevilgningsfinansiert og gjensidig fullstendig avhengige av hverandre, må denne balansen skapes av noe annet enn markedskreftene. Man kan ikke tillate at leverandøren (FLO) går konkurs eller at kundene (forsvarsgrenene) må betale blodpris for det de trenger.

Hva kan dette noe annet være? Jo, det er en helhetlig tilnærming gjennom verdikjedebetraktninger på tvers av de kunstige skillene mellom kunde og leverandør. En sammenstilling av de identifiserte verdikjeder vil lede frem til en beskrivelse av den operative evne, samt risikofaktorene forbundet med disse.

En risikofaktor som naturlig alltid vil eksistere i et system der markedskreftene ikke stimulerer til kontinuerlige effektiviseringstiltak, er faren for ineffektivitet og økende transaksjonskostnader. Et kjent fenomen innen offentlig forvaltning

og beskrevet i Krokodilleloven; Hvis man oppretter et statlig

Iverksettingsbrevet fra Forsvarsdepartementet danner grunnlaget for den videre omstillingen av Forsvaret i perioden 2005-2008. Ett av de tre områdene Forsvarsministeren trekker frem som særlig sentrale, dreier seg om overføring av ressurser fra logistikk- og støttestruktur til operativ virksomhet. Det er jo ikke noe nytt og revolusjonerende grep man beskriver, snarere en gjentakelse av tidligere års satsninger.

kontor som skal sørge for å holde oppsyn og kontroll med hvor mange krokodiller det løper over Karl Johans gate, vil kontoret allerede etter kort tid oppleve en påtakelig mangel på ressurser og kreve bemanningsøkning.

Et tiltak for å motvirke ineffektivitet, vil være å understøtte verdikjedebetraktningene med et tilpasset økonomiforvaltningssystem som kan identifisere kostnadsfordelingen i den helhetlige verdikjeden. Da vil man kunne identifisere avvik, analysere årsaken til disse og sette inn tiltak. Man må altså evaluere de kvantitative størrelsene, men dette er ikke nok. Kvalitativ evaluering må også være tilstede på ethvert relevant område i en verdikjedebetraktning. Det vil kunne hevdes at et system som beskrives her er identisk med balansert målstyring som er under innføring i Forsvaret. Det er for så vidt riktig, men med en viktig presisering. I Forsvaret opererer man i hovedsak med isolerte verdikjeder innenfor hver enkelt forsvarsgren og FLO. Dette medfører at den helhetlige tilnærmingen som er en forutsetning for at systemet skal gi effekt, ikke er tilstede. Man overlater til markedskreftene å skape sammenhengen mellom de ulike verdikjedene. Som tidligere anført er dette relativt vanskelig i et lukket, nærmest monopolistisk system, der aktiviteten bare genererer utgifter. Selv på overordnet nivå blir det kunstig å snakke om kunde og leverandør, selv om begrepene forsøksvis er benyttet for å beskrive forholdet mellom Storting(folket/kunde) og Forsvaret (leverandør/etat)

Dersom Forsvaret som etat hadde operert i en markedsbasert virkelighet, måtte andre virksomheter kunne konkurrert om de samme leveransene. Det er lite trolig at man vil se fremveksten av privatfinansiert organisasjon som konkurrerer med Forsvaret om å levere operativ evne. At deler av Forsvarets leveranse kan utføres av private, er åpenbart. Men som et statsunderstøttende system er det norske Forsvaret uten konkurrenter i Norge, foreløpig.

Det kan være vanskelig å definere et meningsfullt grensesnitt mellom operativ virksomhet og logistikk- og støttefunksjoner. I tillegg opererer man i Forsvaret med inntektsfinansiering som mekanisme i dette grensesnittet. En kunde og leverandør kan i prinsippet ikke ha full tillit til at den ene part har som grunnleggende premisse for sin virksomhet å gjøre det best mulig for den andre part. Kunden er avhengig av å få sine varer og tjenester med riktig kvalitet til lavest mulig kostnad. Leverandøren er avhengig av å levere bestilt vare og tjeneste av akseptabel kvalitet til en pris som kan finansiere egen virksomhet. I en slik situasjon kan det kan fort utvikles et grensesnitt mellom kunde og leverandør der transaksjonskostnadene øker betraktelig, fordi kunden må inneha betydelig bestillerkompetanse.

I stedet for å snakke om operativ virksomhet som noe som kan holdes atskilt fra logistikk- og støttestrukturen, burde vi se helheten ved å ta begrepet operativ evne i bruk. Det kan jo tenkes at dersom vi "lykkes" med å gjennomføre en betydelig ressursforskyvning fra logistikk- og støttestrukturen til operativ virksomhet, så får vi mindre operativ evne. Det ville jo ikke være en foretrukket tilstand. Over tid har det jo vist seg at helhetlige løsninger er de mest robuste og levedyktige. Dagens grensdragning mellom operativ virksomhet (kunde) og logistikk-/støttefunksjoner (leverandør), gir nok mening i en teoretisk, markedsøkonomisk sfære. Like meningsfull er den ikke i det praktiske liv der operativ evne skapes. Det er jo et tankekors.

Spesielt tydelig blir problemstillingen når man ser på forholdet mellom etatene Forsvars-bygg(FB) og Forsvarets militære organisasjon(FMO). Som eier og

eneleverandør av eiendom, bygg og anlegg (EBA) til FMO opererer FB i et monopol. Dersom FMO som kunde opplever behov for å kutte kostnader ved å redusere sin leieportefølje hos FB, vil FB måtte legge på leien på de objekter som er i bruk, eller kompensere inntektsbortfallet ved å kutte egne kostnader på grunn av at man skal være inntektsfinansiert. Men en slik rasjonalisering vil ikke kunne gjennomføres uten hensyn til hvilke leveranser FMO forventer å få, da det ikke er andre tilbydere av tjenestene. I en åpen markedsøkonomisk situasjon er det jo kundens behov som styrer leverandørens disposisjoner. Men siden det bare finnes en kunde, havner man jo fort i en situasjon der det er leverandørens behov som styrer kundens disposisjoner. Dette kan ikke sies å være hensiktsmessig.

Det er stort behov for å foreta en grundig vurdering og evaluering av måten Forsvaret gjennomfører sin horisontale samhandel på. Det er viktig å synliggjøre de reelle kostnader knyttet til Forsvarets aktiviteter som grunnlag for effektivisering og innsparing. Men ulempene forbundet med måten dette gjennomføres i dag er for store og i noen sammenhenger virker systemet mot sin opprinnelige hensikt.

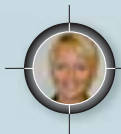

◀ Ansvarsområde til 330 skvadronens avdeling på Banak er svimlende 1,2 millioner kvadratkilometer, over tre ganger så stort som Norges fastland. Foto: Luftforsvarets redningstjeneste, avdeling Banak

► - Været ble rett og slett for dårlig. Øya Hopen, som ligger midt mellom fastlandet og Svalbard, hadde 20 minusgrader, 45 knops vind (ca 22 m/s) og dårlig sikt, sier Arnes. Med enda dårligere vær på Svalbard ble det raskt avklart at Sea King besetningen måtte snu nesa hjemover igjen. Været gav dem likevel god og nødvendig trening. Foto: Luftforsvarets redningstjeneste, avdeling Banak (bildet er fra en tidligere øvelse)

BANAK/BJØRNØYA: Forsvarets redningstjeneste, 330 skvadronen, redder daglig mennesker til lands og til vanns. Nødvendig trening er avgjørende for de mange utfordringene i det arktiske miljøet på Nordkalotten for skvadronens Banak-avdeling.

EKSTREME UTFO

Tekst: kaptein Hanne Olafsen,
informasjonsoffiser Luftforsvaret
Nord-Norge

Med svimlende 1,2 millioner kvadratkilometer, over tre ganger så stort som fastlandsnorge, har Luftforsvarets redningsskvadron, avdeling Banak, en enorm oppgave. Ofte er Sea King eneste mulighet for å få frem medisinsk hjelp.

- Vårt ansvarsområde er enormt stort og tilgangen på eksterne ressurser er begrenset. Avstandene er veldig store og langt til havs er vi ofte avhengige av å få fylt drivstoff på Bjørnøya, Hopen eller på et kystvakt fartøy for å kunne fly ut til skadestedet, sier fartøysjef Olve Arnes, til daglig stasjonert på Banak flystasjon i Lakselv.

Point of no return

De eneste treningsturene hvor redningsskvadronen får trent på flyging over

virkelig lange avstander, er øvelse "White Angel" hvor destinasjonen er Svalbard. Barentshavet gir værmessige utfordringer. Polare lavtrykk bygger seg raskt opp og kan inneholde et intenst vær som gjør viktigheten for trening i arktiske strøk helt avgjørende. Tilgangen på sikre værmeldinger for Barentshavet er begrenset siden det er få steder som skvadronen mottar sikre værobservasjoner fra.

- På disse oppdragene kommer vi til "Point of no return". Det betyr at vi kommer så langt ut fra land at vi ikke har drivstoff nok til å snu og fly tilbake igjen. Før vi kommer til dette punktet, må vi være sikre på at vi kan lande der vi skal og at motvinden ikke er så sterk at vi ikke klarer å komme oss frem til bestemmelsesstedet, sier fartøysjefen som understreker viktigheten av å ha trent på det som kan forventes på et reelt oppdrag slik at en er best mulig trent når situasjonen oppstår.

Lange avstander og voldsomt vær gjør at pasientene ofte blir om bord i helikopteret i

flere timer før ankomst til sykehus.

- Dette gjør at mye av den medisinske behandlingen må gjøres om bord før pasienten kommer frem til sykehuset og er i mange tilfeller et spørsmål om liv eller død, forteller Arnes alvorlig.

Store utfordringer

Redningsskvadronen har krav til et visst antall treningstimer hvert år, og da er det naturlig at disse timene fordeles på *hele ansvarsområdet slik at en kan bli kjent i terrenget og for å kunne være best mulig forberedt på de krevende oppgavene som Barentshavet kan gi. Så nært Nordpolen er utfordringene mange. På fastlandet mottar Sea King-helikopteret regelmessig væroppdateringer, men på Nordkalotten over enorme havflater hvor det er langt mellom bosetningene, er det ingen som kan rapportere om været like ofte. Uforutsette ting kan dermed dukke opp. Det kreves en utvidet og mer detaljert planlegging av hvert enkelt oppdrag enn ellers. Da først*

DRDRINGER

og fremst med tanke på drivstofforbruk og alternative landingsplasser. I de nordlige havområdene kan en heller ikke, på grunn av rekkevidden, bruke en radio av den typen som lufttrafikk-tjenesten bruker på fastlandet. Alternativet for redningshelikopteret er da høy frekvensradio, men den igjen er avhengige av visse atmosfæriske forhold.

- Det er bestemt at vi skal få satellitt-kommunikasjon om bord i Sea Kingen i løpet av sommeren og det er et kjærkomment bidrag. Å ha kommunikasjon mens vi flyr går også mye på egen sikkerhet - får vi et problem med helikopteret som innebærer at vi må lande på havoverflaten må noen vite nøyaktig hvor de kan finne oss. Til tross for godt sikkerhetsutstyr er det begrenset hvor lenge en kan overleve i det kalde Barentshavet, understreker fartøysjefen.

Kritiske minutter

Besetningen består av seks mann, det betyr tolv øyne som effektivt kan lete under

søksoppdrag. Erfaringsvis er det ofte det som er avgjørende om en person blir funnet eller ei. Alternativet er bakkemannskaper som det gjerne tar tid før er på plass i søksområdet.

Helikopterets størrelse betyr kapasitet til å ta med flere pasienter og besetningen på seks kan bistå med medisinsk nødhjelp hvis det kreves.

Hvis pasienten skulle vært hentet med bil, snøscooter, firehjuling eller lignende som ofte er realiteten i Finnmark, ville det i mange tilfeller tatt altfor lang tid og pasienten overlever ikke. Sea Kingen er i lufta på kort tid og kan lande tilnærmet hvor som helst, noe som er en trygghet for de som bor i vårt nordligste fylke og avgjørende i mange tilfeller for innbyggerne som trenger medisinsk behandling raskt.

Ansvarsområdet til Luftforsvarets redningsskvadron, avdeling Banak, strekker seg fra Tromsø til Kirkenes og inkluderer også Hopen, Bjørnøya og Svalbardøyene.

OM LUFTFORSVARETS REDNINGSTJENESTE:

330 skvadron opererer Sea King redningshelikopter. Besetningene består av godt utdannede og meget erfarne flygere, radaroperatører/ navigatører, maskinister, leger og redningsmenn. Disse utgjør til sammen et team på seks personer som løser de utfordringer som tjenesten blir stilt overfor. 330 støtter samvirker også med Forsvarets spesialstyrker og samarbeider med politiet ved anti-terroroperasjoner.

Skvadronen har avdelinger i Banak, Bodø, Ørland og Sola, samt et detasjement ved Rygge flystasjon. Fagmyndighet for redningshelikopter tjenesten i Forsvaret er Luftoperativt inspektorat (LOI). Skvadronens primæroppgave er søk og redning, sekundæroppgave er luftambulans. Det er til enhver tid fem Sea King redningshelikopter på beredskap i Norge. En Sea King-besetning består av fartøysjef, andreflyger, systemoperatør, maskinist, redningsmann og anestesilege. Alle skvadronens beredskapshelikoptre er til enhver tid kommandomessig underlagt Hovedredningssentralene for Nord- og Sør-Norge og det er hovedredningssentralene som på vegne av Justisdepartementet koordinerer og organiserer redningstjenesteinnsatsen.

Wehrmachts kommandosentral.

Omvisning på den norske ambassaden i Berlin.

VÅRKONFERANSE I

Av Rolf J. Ledal,
OTV Vestlandet

Hver vår arrangerer KAFO en konferanse utenfor vår landegrense, for å jobbe med aktuelle problemstillinger som opptar kadettene, kombinert med sosialt samvær og opplevelser fra land av en viss militær interesse. Vårkonferansen 2005 ble avholdt i Berlin, som fremdeles bærer preg av den lange sovjetiske okkupasjonen. Et fyllestgjørende referat fra de saker som sto på dagsorden og ble debattert på vårkonferansen, er blitt lagt ut på KAFO sine sider på www.bfo.no. Her følger noen bilder med utvalgte bildetekster, fra en opplevelsesrik tur til Berlin, der det også ble tid til sightseeing rundt om på brede veier laget av halvmetertykk betong. Skulle noe skje, var det sikkert greit med veier som var tilpasset stridsvognenes behov for underlag.

Wehrmachts kommandosentral

Rett syd for Berlin besøkte kadettene Wünsdorf, som under andre verdenskrig huset Wehrmachts kommandosentral for alle frontavsnittene foruten Østfronten. Den ville Hitler ha kontroll med selv. Etter krigen rykket de sovjetiske styrkene inn og overtok anlegget. Det som en gang var stridsvognskole, idrettsanlegg og kommandobunker rommet under den kalde krigen 40000 soldater, og var inndelt i fem sektorer som alle var adskilte fra hverandre og forbudte områder for menige soldater fra andre sektorer. Ved fotballbanen som de tyske olympiske atletene fra 1936 trente på, stod en statue av Lenin og skuet utover gresset. I august 1994 trakk de siste russerne seg ut, og igjen lå Wünsdorf med brukket rygg og stor arbeidsledighet. Alt som er igjen nå er litt "russerskrot" som guiden kalte det. I dag er Wünsdorf en av verdens bokbyer, noe jeg finner litt merkelig da verken nazistene eller kommunistene hadde noe særlig til overs for det frie ord.

Ambassadebesøk

Etter turen til Wünsdorf var tiden inne for ambassadebesøk. Mens kadettene fikk en omvisning ved den norske ambassaden, stilte enkelte velvillig opp som bodyguard for ambassadens personell. Den norske ambassaden i Berlin ligger forøvrig sammen med de øvrige nordiske landene sør for Tiergarten. Ambassaden er tegnet av arkitektfirmaet Snøhetta, og utgjør sammen med de andre ambasadene en spennende og innbydende portal til Norge og Norden. Tyskland er et viktig marked for de norske hovedeksportproduktene, energi og proteiner. Olje, gass og fisk vil også i fremtiden være produkter som Tyskland kommer til å importere. En av hovedutfordringene i fremtiden blir kanskje å få tyskerne til å foretrekke norske varer, i konkurranse med russisk eksport. Tyskland og Russland er i dag gode venner, og gjennom vår handel med Tyskland kan vi kanskje utøve påvirkning på Russland i viktige spørsmål.

Oberstleutnant Bernhard Vogel.

BARBAROSSA: En gang i tiden satt general Paulus og planla operasjon Barbarossa i denne bunkeren. Etter nazistenes nederlag i 1945 forsøkte de sovjetiske styrkene å sprengte de delene av bunkerskomplekset som de ikke trengte. Som det fremgår av bildet var den tyske betongen hardere å knekke enn de russiske ingeniørstyrkene regnet med. ▼

BERLIN

Forsvarssamarbeid

Oberstleutnant Bernhard Vogel hadde tatt turen ned fra sin bataljon ved grensen til Danmark for å gi et foredrag om bilateralt forsvarssamarbeid og Battle Griffin. Foredraget ble holdt 1. april, og Vogels lille aprilspøk var å innbille alle kadettene at hans engelsk var så dårlig at foredraget måtte avholdes på tysk. Etter en åpning på tysk i et forrykende tempo, slo Vogel over til norsk. Takket være Vogels gode foredrag fikk kadettene god innsikt i viktigheten av bilateralt forsvarssamarbeid og noen av de utfordringene man møter på under en stor øvelse som Battle Griffin. Utplassering av utstyr viste seg å være uproblematisk i området rundt Bodø hovedflystasjon, bare de ikke ble så lenge som sist gang, som en av de lokale bønderne uttrykte det. Utfordringene var desto større når det gjaldt det sambandstekniske og sanntids bildeoppbygging. Verdien av slike øvelser er således udiskutabel, det er kun ved å øve at man finner frem til flaskehalsene.

CHECKPOINT CHARLIE: Det mest berømte sjekkpunktet mellom Øst- og Vest-Berlin under murens åk var et selvsagt stopp på bussturen rundt i Berlin.

NATO

- STORT - STERKT -

Tekst og foto John Gustavsen

I løpet av de siste 10-12 år har NATO endret seg i to retninger. Alliansen er utvidet både gjennom at medlemmene og samarbeidspartnerne er blitt flere og operasjonsområdene større. Etter Sovjetunionens sammenbrudd i 1991 så en rekke gamle allianseland fra Warszawapakten seg om etter nye støttespillere. Land som i årtier hadde følt seg truet av den sovjetrussiske bjørnen, så sitt snitt til å søke nødhjelp.

NATO svarte på framstøtene. I 1994 innbød NATO noen av landene, både i Europa og lengre øst i tidligere Sovjetunionen til et Partnerskap for fred (Partnership for Peace, PfP). Dette innbar et bilateralt samarbeid mellom hvert enkelt land og NATO. Noe av arbeidet gikk ut på demokratisering og bedre kontroll med de væpnede styrker, men også til bruk av styrkene i redningsaksjoner og fredsbevaring. En rekke land fra Sverige og Finland i vest til Kirgisistan i øst sluttet seg til PfP. Men Russland kom også med, viktig for ikke å isolere et land på bunnen av bølgedalen.

Ekspansjon

Russiske ledere så med uro på at Polen, Tsjekkia, og Ungarn i 1997 ble invitert til forhandlinger om NATO-medlemskap. Alliansen svarte med å invitere russerne med på en samarbeidsavtale. Det euroatlantiske partnerskapsråd ble opprettet og kom til å omfatte 46 land. De tre søkerlandene ble medlemmer i 1999, og dermed hadde NATO 19 medlemsland.

Flere land ville inn. I 2002 ble ytterligere syv land invitert til medlemskapsforhandlinger. For ikke å provosere Russland ble NATO-russlandrådet opprettet samme år. De syv inviterte landene kom i mars-april i fjor med i NATO. Med Estland, Latvia, Litauen, Slovenia, Slovakia, Romania og Bulgaria med talte NATO dermed 26 medlemsland, ti nye siden 1999. Flere ville inn i NATO-varmen, Georgia og Aserbajdsjan, og etter demokratiseringsprosessen i Ukraina, også denne store staten i østligste Europa. Så spør mange: Hvordan reagerer russerne?

Utvidelsene av NATO kan styrke motsetningene over Atlanterhavet. Et Russland som vender seg mot øst kan forsterke vanskene. Kan Norge få en ny brobyggerrolle?

Politistasjonen i Beograd så slik ut etter NATO-bombingen.

VENSTRE: Norske politi- og SFOR-styrker har opptrådt i Bosnia.

HØYRE: Seniorforsker John Kristen Skogan spør om USA vil gå mer drastisk til verks internasjonalt enn Europa liker.

Nye oppgaver

Seniorforsker John Kristen Skogan tok i Fokus Europa 1/2005 opp de utfordringene som nye NATO står foran. Skogan peker på hvordan de forferdelige hendelsene i tidligere Jugoslavia la press på NATO for aksjoner "out of area" som det ble kalt. NATO startet patruljeringer i Adriaterhavet til støtte for FNs våpenembargo i 1992. Samtidig startet overvåkning av FNs flyforbud over Bosnia. I 1994 skjøt NATO-fly ned fire serbiske fly over Bosnia. NATO var dermed kommet i kamp utenfor eget område, for første gang. I 1995 bombet NATO serbiske mål i Bosnia. To styrker var på plass: implementeringsstyrken (IFOR) og stabiliseringsstyrken (SFOR). Med uro i Kosovo og voldelig serbisk framferd trappet NATO opp aktivitetene til bombing av Serbia og Kosovo uten mandat fra FNs sikkerhetsråd. Blant de mål som ble tatt var politistasjonen i Beograd, som fortsatt er et sørgelig minne. Etter to måneder ble det opprettet våpenhvile, og NATO satte så inn kosovostyrken (KFOR), men nå med støtte fra FNs sikkerhetsråd.

NATO kom i løpet av 1990-årene til å bevege seg utenfor tidligere ansvars- og operasjonsområder. Nå ble aksjonene ført utenfor Europa. Etter angrepet på New York og Washington 11/9-2001 tok NATO kommandoen over ISAF-styrken (International Security Assistance Force). Med Kabul som utgangspunkt har ISAF-styrken utvidet sine operasjoner i Afghanistan. Et nytt trekk ved utvidelsen kom til syne da polske styrker i 2003 tok over styringen av de fjerne nasjonale styrkene i Irak. I Istanbul ble det sist sommer besluttet at NATO skulle hjelpe til med opplæringen av sikkerhetsstyrkene i Irak, etter at FNs sikkerhetsråd hadde støttet landets regjering i dette. NATO har etter hvert opprettet en særskilt reaksjonsstyrke (NFR) som i løpet av 2006 skal omfatte 20 000 soldater samt fly og skip.

Når NATO ikke bare utvider sitt medlems-tall, men også syn på hvor en skal operere, hvorfor og hvordan, kan det også oppstå sprik mellom medlemslandene. Sterkest har dette blitt synliggjort etter 11/9 i forholdet over

Atlanteren. John Kristen Skogan ser en fare for at USA vil "gå mer drastisk til verks (...) enn hva som anses nødvendig i mange europeiske medlemsland."

Situasjonen i Irak har gjort samarbeids-klimaet mellom USA og Europa kaldere. Dersom USA fortsetter å gripe inn på egen hånd uten støtte fra så vel NATO som FN, kan det internasjonale samarbeidet i disse organer komme i fare. Utnevnelsen av Condoleezza Rice som ny utenriksminister etter den diplomatiske og pragmatiske Colin Powell skaper bekymring i europeiske kretser. Rice er kjent som kruttønne med kort lunte. Første-amanuensis Ole Moe som ofte kommenterer USA-saker i NRK, antyder at hun er "hårsår og udiplomatiske" (Forum Europa 1/2005). Kan hun finne på å sende USA-styrkene ut på nye oppgaver, f.eks. i Iran eller Nord-Korea, som alliansen ellers vil reise bust mot? I så fall vil USA sitte fast i en enda større hengemyr enn landets styrker alt gjør i Irak.

Hva gjør Putin?

Etter at Vladimir Putin tok styringen i Russland, har han hatt tydelige ambisjoner om å styrke landets internasjonale anseelse. Putin tok over en fallert hær med mye skrøpelig utstyr. Styrkene som en gang talte over 4 millioner soldater, utgjør nå 1,2 millioner og skal reduseres ytterligere. Våpnene skal forbedres og relasjonene internasjonalt gjenoppbygges. Putin har alt funnet en felles allianse i kampen mot terrorismen - Bush. Han har vært hyppig på reise fordi han har sentrale varer på lager, gass og olje, raketter og jagerbombere. Kunde-kretsen er upåklagelig, og gir Russland en strategisk posisjon som også kan utfordre USA. Russisk olje fra Nord vil i årene framover bli fraktet forbi Nordkapp i stadig større mengder, 8 millioner tonn i fjor, 100 millioner i 2015?

Russland har varslet at de kjernefysiske styrkene vil utgjøre kjernen i forsvars-materiellet. 2. oktober kunngjorde forsvars-minister Ivanov at landet kunne komme til å bruke våpenet i et forkjøpsangrep, noe som

ble lagt merke til i Georgia og andre gamle SUS-republikker. Putin rotet seg inn i den ukrainske valgkampen "hans alvorligste utenrikspolitiske tabbe" skriver Hugo Overgaard i en kommentar for Europa-programmet.

"Putin-doktrinen" er utviklet for å varsle at Russland er en suveren stormakt som ønsker å knytte likeverdige og gjensidige fordelaktige forbindelser med alle verdens land. Doktrinen ser også farer rundt om i verden, og peker på at forsøk på å svekke Russlands posisjon i Europa, Midtøsten, Kaukasus, sentral-Asia og Stillehavs-Asia ikke vil være god musikk i Moskva.

Til tross for alle problemene Putin har på hjemmebane, senest med pensjonsutbetalingene til bl.a. offiserer, har han styrket seg på borte-bane. Han har besøkt Kina, India og Brasil. Økt russisk opptreden i et Latin-Amerika som får stadig flere sosialister ved roret, kan komme til å irritere amerikanerne.

Spesielt spennende blir det likevel å se hvordan det nye triangelet Russland-Kina-India utvikler seg. Putin ønsker neppe å provosere sine store allierte. Et stabilt NATO kan balansere for et aggressivt USA i forholdet til Russland. Putin kan komme til å utnytte et splittet eller uenig NATO. Med gode forbindelser til kjempene Kina og India vil derfor Russland fortsatt være en stormakt som ikke minst NATO vil måtte forholde seg til. Naboer Norge bør kanskje påta seg rollen som brobygger mellom NATO og Russland i nord etter hvert som petroleumsressursene får en mye større strategisk betydning? Mange venter med spenning på om Bondevik rekker å komme med en nordområdemelding før sommeren og valget i september etter at Orheim-utvalget la fram grunnndokumentet "Mot nord! Utfordringer og muligheter i nordområdene" (NOU 2003:32). Hvis Bondevik må gå, ligger nye oppdrag på gangen for Stoltenberg. Norge vil måtte bli mer synlig i Nord, ikke minst med Marinen, noe Stein Ørnhoi har annonsert.

Nød, død og ELENDIGHET

Av Einar Holst Clausen

Det er hva de ansatte i Europeiske reiseforsikring jobber med hver eneste dag. Et meget stort apparat står klar når uhellet først er ute. Forsikringselskapet If eier i dag Europeiske reiseforsikring, og en del av Euro-Alarm, som har hovedsete i København. Euro-Alarm eies igjen av Europeiske selskapene i Norge, Sverige og Danmark. På brukersiden kommer Storbritannia i tillegg. Alarmsentralen har 58 heltidsansatte som hjelper mennesker i nød i hele verden. Det vil si de som har vært lure nok til å tegne en reiseforsikring. Offisersbladet besøkte Euro-Alarm i København, og fikk oppleve en alarmsentral som var preget av profesjonalitet og serviceinnstilling. De ansatte og håndplukkede medarbeidere er flerspråklige og prater i tillegg alle de nordiske språk like godt. Ifølge de Offisersbladet snakket med, så er dette en fordel med tanke på eventuelle misforståelser som kan oppstå hvis en svenske for eksempel ikke helt forstår dansk. Euro-Alarm har over 28 leger som kan innkalles og sendes ut ved større eller mindre ulykker, i tillegg til 167 såkalte ledsagere som er med når pasienter skal transporteres tilbake til hjemlandet etter ulykker. Alt dette for at du som forsikrings-taker skal være trygg på at du får hjelp når du trenger det.

Euro-Alarm har dessuten utviklet et enormt dataregister over sykehus i hele verden. De er kategorisert i forhold til hvilke behandlingstilbud de har, kvaliteten på behandlingen, og hvilket prisnivå de ligger på. Noen av sykehusene er også svartelistet på grunn av "overbehandling" og kunstig høye priser. Å ajourholde slike register krever ekstrem kontroll- og reisevirksomhet, men viser seg å være til stor hjelp for forsikringstagerne i Europeiske når de trenger akutt hjelp i utlandet. Nordmenn reiser nemlig mye mer enn tidligere, og gjerne til fjernere strøk, der helsestandarden ofte er elendig og vanskelighetene blir store hvis man er så uheldig å komme til skade.

Over 15.000 assistansesaker

Euro-Alarm har siden de startet opp i 1986 behandlet og løst over 15.000 skadesaker, selv om de fleste riktignok var "småsaker" med tap av eiendeler og mindre persons-kader.

Totalt har det over 4.000 transportoppdrag (de fleste med fly) hvor 100 av disse har vært rene ambulanseflyvninger. Ledelsen i Europeiske og Euro-Alarm, ønsker nemlig å få de skadede forsikringstagerne raskt og sikkert tilbake til hjemlandet.

Det mangler ikke på advarsler til de av oss som skal ut på reise til fjerne strøk. Offisersbladet fikk vite at det kan by på ekstra problemer om man blir syk i Østblokkland, i Kina, eller i Afrika. Standarden er dårligere, infrastrukturen er lite utbygd og det oppstår raskt kommunikasjonsproblemer. Der er her ofte Europeiske og Euro-Alarm kommer inn for å hjelpe.

Utenriksdepartementet blir nesten amatører i forhold til Euro-alarm

Norsk UD kan lære mye av hvordan Euro-Alarm er organisert. Ved større ulykker der 10 eller flere er skadet, blir en ledergruppe med spesialister innen hvert sitt fagfelt trommet sammen i løpet av en time. I løpet av åtte timer skal de ha tilstrekkelig oversikt over situasjonen, ha tatt beslutninger og eventuell transport med leger skal være på vei til de reiseforsikrede. Det kan nevnes at over 500 forsikrede i Europeiske fikk hjelp på stedet etter Tsunamien, lenge før UD hadde full kontroll. Det er heller ingen tilfeldighet at utenriksdepartementene i Norge, Sverige og Danmark nå har hatt flere møter med Euro-Alarm for å se hvordan de opererer.

For de som husker saken der Marita Strøm ble drept i Irak, så var det faktisk Euro-Alarm som med sitt verdensomspennende apparat, i samarbeid med UD, sørget for hjemtransporten av hennes barn. De har nemlig avdelings-

kontorer og Euro-Centre over hele verden. Der de ikke er tilstede, har de inngått et samarbeid med Sjømannskirken, som med sitt personell hjelper de som trenger det (og får inntekt av det). På den måten får Sjømannskirken sårt trengte bidrag til en slunken kasse.

Tips fra IF Skadeforsikring til deg som skal på bilferie i sommer

- Planlegg turen i god tid – studér forholdene på stedet du skal til
- Klargjør bilen – ta gjerne en service på den
- Ta med grønt kort – internasjonalt forsikringsbevis (ring If)
- Kontroller at vognkortet er tilstede
- Bruk sikre parkeringsplasser – helst med kameraovervåking
- Vær forsiktig med høye hastigheter på autobahn – motorskade
- Tøm alltid bilen for verdisaker når du forlater den (ellers gjør tyven det)
- Husk å melde tyveri og skade til lokal politimyndighet, samt hjemme
- Har du kasko, har du fullverdig forsikring i utlandet også
- Ved havari som fører til stans i over tre dager, får du enten gratis hjemtransport, eller transport til feriestedet. Er bilen nyere enn 10 år, kan man leie bil i inntil tre uker.
- Ved sykdom/dødsfall hos sjåføren, dekker forsikringen hjemtransport for alle
- Kollisjonsskader skal alltid behandles/repareres i skadelandet.
- Kjør forsiktig og hold avstand!

Gode bil og reiseforsikringer gir trygghet hele året – god sommer!

 EUROPEISKE
REISEFORSIKRING

NH90 - FREMTIDENS REDNINGSHELIKOPTER

Propulsion - Photo : H. Tazawa

Frankrike, Italia, Nederland, Portugal og Hellas har sammen med Finland, Sverige og Norge bestilt over 325 NH90. Basert på en grunnmodell leveres dette flerbrukshelikopteret i forskjellige versjoner - avhengig av primæroppgavene. Felles for alle er imidlertid at de skal ha en rolle innen søk- og redningstjenesten (SAR). De 14 norske NH90 til Forsvarets kystvakt og nye fregatter vil alle ha en viktig oppgave innen SAR-tjenesten. Som erstatning for dagens Sea King redningshelikopter vil NH90 i en skreddersydd SAR-versjon, som fullt ut tilfredstiller norske myndigheters krav, gi en vesentlig bedre tilgjengelighet og kapasitet - og til en lavere total kostnad. I tillegg vil norske arbeidsplasser sikres i mange år fremover gjennom ytterligere industriavtaler til en verdi på over 2 mrd kroner.

Norsk representant:
Kjell A Østnes AS

NHI industries
www.nhindustries.com

Kommandofartøyet KNM Vidars siste oppgave før avhending er å lede SNMCM1 frem til månedsskiftet mai/juni. Her ligger hun innerst mot kaien med utenlandske mineryddingsfartøyer på utsiden.

LOJALE SJØFOLK

Av Rolf J. Ledal,
OTV Vestlandet

Før i tiden fantes det en øvelse for minekrigerne, Blue Harrier, og en for MTB-istene, Bold Game. Etter hvert som tiden går, endrer øvingsmønsteret seg og de senere årene har Marinen deltatt på Blue Game med flere typer av fartøyer. Årets Blue Game bærer navnet Loyal Mariner og totalt 85 fartøyer deltar på årets øvelse. Øvelsen er heller ikke en ren NATO-øvelse, men har også deltakere under "partnership for peace". paraplyen. Før det hele braket løs, varmet NATOs NRF-styrker for minekrig og maritime operasjoner opp med en helg i Bergen. Pressen var invitert til et møte med styrkesjefene for Standing NATO Response Force Maritime Group 1 (SNMG1) og Standing NATO Response Force Mine Countermeasure Group 1 (SNMCMG1), og Offisersbladet trosset sludd og sterk vind for å få en prat med kontreadmiral Wolfgang Kalähne og kommandørkaptein Per Kartvedt. SNMG1 var tidligere kjent som Standing Naval Force Atlantic (Stanavforlant) og SNMCMG1 ble benevnt MCM Force North. Nå er de geografiske bindingene opphevet og de er to av fire stående NATO-styrker som utgjør ryggraden av NATOs maritime styrker.

Kalähne hadde bare vært styrkesjef i fire dager da Offisersbladet trosset sludd og sterk vind for å slå av en prat, men hadde mange lovord å komme med om KNM Trondheim som er det norske bidraget i SNMG1. KNM Trondheims kapasitet til bildeoppbygging i et scenario med kontroll av handelsfartøyer er unikt i styrken. Gjennom bruk av Automatic Identification System (AIS) og bruk av primærradarbilde kan de overvåke handelsfartøyer samtidig som de har en sikker identifikasjon av fartøy og last. Denne kapasiteten ble utnyttet for første gang under operasjon Active Endeavour i løpet av vinteren i Middelhavet. Så langt er KNM Trondheim det eneste fartøyet i styrken som er utrustet med utstyr for å kommunisere med AIS-transponderne om bord på handelsfartøy, men det ser ut til at dette utstyret nå står på ønskelisten til de øvrige deltakende fartøyene i styrken.

Etter helgen i Bergen, og i Haakonsværn orlogsstasjon for amerikanernes del, satte de drøyt 20 fartøyene kursen sørover mot sjøområdene mellom Danmark og Norge hvor de sluttet seg til resten av fartøyene som inngår i øvelsen. Forhåpentligvis fikk KNM Trondheim nok en gang bruk for sine sensorer til bildeoppbygging av sivil maritim trafikk.

Styrkesjef SNMG1, kontreadmiral Wolfgang Kalähne flankert av kommandørkaptein Per Kartvedt, styrkesjef SNMCMG1, og fregattenkapitän Jörg Klein, skipssjef på fregatten Bayern.

Den nederlandske fregatten Witte de With har fått det nye NRF-merket på plass.

MERLIN MOBIL LADEBASEENHET

Merlin Design har utviklet en spesiell koffert med utspart plass til lykt med lader, stativdeler, bærestyr, filtre, batteripakke, konvertere og lysforsterkningsutstyr. På utsiden av kofferten er det tre forskjellige kontakter. Gjennom disse kan lykt og batteripakke lades med alt fra 90 - 260 V AC (vekselstrøm) eller alt fra 10 - 30 V DC (likestrøm).

Vær oppmerksom på at spenningen på sigaretttennerkontaktene inne i kofferten vil variere mellom 12 V DC og 30 V DC avhengig av hva som blir koplet til kofferten. Alt utstyret levert av Merlin Design tåler dette spenningspekteret. Ved tilkopling av nettspenning 90 - 260 V AC vil spenningen på sigaretttennerpluggene automatisk reguleres til 12 V DC.

Falconeye ML50/30

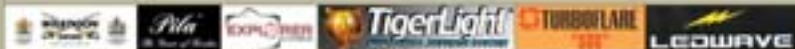
er en norskutviklet og norskprodusert beredskapslykt til bruk under ekstreme arbeidsforhold. Lykten kombinerer funksjonalitet med ekstrem lysstyrke. Utviklet i samarbeid med Forsvaret og Politiet for profesjonelt bruk. Falconeye brukes bl.a. av Forsvarets sanitet og Ingeniørvåpenet. Bruksområder er bl.a.:

- Kirurgisk operasjonslys (heving av fargetemperatur)
- Evakueringslys/nødlysfunksjon
- Søk, minerydding etc.
- Skadestedsbelysning
- Overvåking (IR)

Merlin Design utvikler og markedsfører profesjonelle løsninger innen bærbart lys. Produktene spenner fra diodelyker og "tac lights", via oppladbare, større lykter til Merlins hovedprodukt: Falconeye ML50/30.

MERLIN DESIGN DISTRIBUERER OGSÅ FØLGENDE KVALITETSPRODUKTER

merlin

SUVEREN AVTALE på bredbånd og ip-telefoni fra BlueCom

Eksklusive fordeler for BFO-medlemmer – skreddersydd for din yrkesgruppe:

- Frys abonnementet inntil 12 mnd ved utenlands tjenestebeordring
- 50% rabatt på ny etablering ved flytting innenlands
- Avtalen revideres hvert halvår i forhold til markedet slik at du som medlem løpende er sikret de beste priser og vilkår
- **Bestill bredbånd og telefoni og spar opp til *kr 2 500.-* første året**

www.entertainet.no

Medlemsavtalen mellom EntertaiNET og BFO tilbyr deg MER enn bredbånd og telefoni. Gjennom avtalen oppnår du også gunstigere priser og spesialtilbud på en rekke produkter som EntertaiNET forhandler.

Din digitale hverdag

I dag er hjemmene våre fylt opp av teknologi. TVer, DVD-spillere og brennere, PCer, digitalkamera, videokamera, lydanlegg, prosjektorer, printere – listen er lang. Det er kablene også ... Vår visjon; Tenk deg et hjem hvor alt er satt i system. Hvor du styrer alt med én fjernkontroll. Ingen kabler synlig. Ingen opprigging og nedrigging hver gang du skal bruke noe nytt.

EntertaiNET – Teknologi satt i system

EntertaiNET er portalen som viser deg hvordan ditt hjem kan omformes til et MediaSenter som virkelig fungerer. Her finner du også nettbutikken The Store hvor du kan handle enkeltprodukter til lavere pris. Bare fordi du er BFO-medlem!

Besøk www.entertainet.no og se utvalget i The Store eller ta kontakt med oss i dag!

